

2018 - 2022

PLA MUNICIPAL PER A LA IGUALTAT
D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I
HOMES DE L'AJUNTAMENT DE
CAMBRILS

GENERA INNOVACIÓ SCCL
DESEMBRE DE 2017

SUMARI

SUMARI.....	1
INTRODUCCIÓ: Per què un Pla municipal per la Igualtat d'oportunitats entre dones i homes?....	4
De què parlem quan parlem de polítiques de dones?.....	6
Marc normatiu.....	6
Normativa internacional i europea.....	7
Normativa espanyola.....	10
Normativa catalana.....	11
Marc conceptual.....	17
Objectius generals del Pla.....	19
METODOLOGIA.....	21
SITUACIÓ DEMOGRÀFICA.....	24
SALUT I BENESTAR SOCIAL.....	30
Serveis de salut.....	30
Valoració dels serveis de salut del municipi.....	31
Serveis municipals de promoció de la salut.....	33
Serveis de salut amb perspectiva de gènere.....	34
Serveis Socials.....	37
Serveis socials municipals.....	38
Especial atenció a les dones nouvingudes.....	41
EDUCACIÓ I FORMACIÓ.....	43
Nivell formatiu de la ciutadania.....	43
Llars d'infants i educació de 0 a 3 anys.....	45

Educació dels infants amb perspectiva de gènere.....	46
Valoració dels serveis educatius municipals i noves propostes	49
ESPAI DOMÈSTIC I VIDA QUOTIDIANA.....	51
El treball domèstic a Catalunya.....	51
Les dades al municipi de Cambrils	53
CONDICIONS DE TREBALL	57
Condicions laborals al municipi de Cambrils.....	57
Conciliació de la vida personal, familiar i laboral i discriminació	60
CONDICIONS ECONÒMIQUES.....	63
Situació general de Catalunya	63
Condicions econòmiques de la població de Cambrils.....	65
URBANISME, HABITATGE I MOBILITAT	68
Les dones i l'espai urbà	68
La mobilitat	70
L'accés a l'habitatge	72
La seguretat.....	75
TEMPS LLIURE I ACTIVITATS ESPORTIVES.....	80
L'oci i el lleure, origen de benestar	80
L'esport com a part fonamental de la qualitat de vida.....	81
PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA EN AL COMUNITAT	83
La participació de les dones en l'associacionisme municipal.....	84
La participació comunitària de les persones migrades	85
Percepció de la política municipal.....	86
VIOLÈNCIA DE GÈNERE.....	88
ÍNDIX DE FIGURES.....	93
GRÀFICS.....	93

TAULES.....	93
IL·LUSTRACIONS	94
BIBLIOGRAFIA I RECURSOS.....	95
Normativa	95
Llibres	95
Documents i informes	95
Recursos web.....	96

INTRODUCCIÓ: Per què un Pla municipal per la Igualtat d'oportunitats entre dones i homes?

El concepte d'igualtat entre dones i homes és una temàtica àmpliament treballada durant els últims anys per part d'organitzacions de defensa dels drets humans, moviments socials, entitats de participació ciutadana i, també, per algunes administracions públiques que han inclòs en la seva agenda la promoció de la igualtat de gènere com un dels eixos de treball a desenvolupar.

En aquest sentit, l'any 2015 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'Igualtat Efectiva entre Dones i Homes, que conté diverses previsions entorn de les obligacions de les administracions públiques quan a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Així, l'article 6 d'aquesta llei estableix les Funcions dels ens locals de Catalunya, en concret:

Article 6. Funcions dels ens locals de Catalunya

1. Dins de l'àmbit territorial respectiu, i en l'exercici de les competències que els atribueix l'ordenament jurídic, corresponen als municipis i a les altres entitats locals, en matèria de polítiques d'igualtat de gènere, les funcions següents:

a) Estudiar i detectar les mancances i les necessitats de les dones, per a complir les finalitats d'aquesta llei dins de llur àmbit territorial, comptant amb la col·laboració de les associacions de dones.

b) Sensibilitzar la població sobre les causes de la violència masclista i, en el marc de la normativa vigent, impulsar actuacions i campanyes de prevenció i posar a disposició de la població els serveis d'atenció necessaris per a les persones que pateixen les diverses manifestacions de la violència masclista.

c) Atendre, informar i orientar les dones sobre programes i recursos per a facilitar l'exercici efectiu de llurs drets, i sensibilitzar homes i dones en termes d'igualtat de drets i deures.

- d) Crear i adequar els mecanismes necessaris per a integrar la transversalitat de la perspectiva de gènere en llurs actuacions polítiques.
- e) Establir les condicions de formació i capacitació del personal a llur servei.
- f) Elaborar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat de dones i homes destinats al personal a llur servei a què fa referència l'article 15.
- g) Dissenyar, aprovar, executar i avaluar els plans d'igualtat a què fa referència aquesta llei que afecten els ens locals.
- h) Fomentar l'autonomia personal i econòmica de les dones i impulsar l'ocupació femenina.
- i) Fomentar la presència de dones en els òrgans de participació i en els espais de presa de decisions.
- j) Donar suport als grups feministes i a les entitats de defensa dels drets de les dones, i impulsar-ne la participació en el disseny, l'elaboració, el desenvolupament i l'avaluació de les polítiques d'igualtat i de transversalització de gènere.
- k) Adequar i mantenir estadístiques actualitzades que permetin un coneixement de la situació diferencial de dones i homes en els diferents àmbits d'intervenció local.
- l) Dissenyar i aplicar polítiques destinades a eradicar les desigualtats i les explotacions de les dones en tots els àmbits locals d'intervenció.**
- m) Complir-ne qualsevol altra que li atribueixi la legislació vigent. [...]

D'acord amb les prescripcions d'aquesta Llei, doncs, els ens locals queden obligats a impulsar les accions necessàries per tal de garantir la igualtat d'oportunitats en el sí del seu municipi i per fomentar la participació de les dones en tots els àmbits de la vida. És per això, doncs, que el Pla Local de Polítiques de Dones es presenta com l'instrument més adequat per a complir amb l'objectiu general d'elaborar un document marc que serveixi per assolir el gran objectiu d'articular totes les actuacions adreçades a aconseguir la igualtat, així com el de fer efectiva l'aplicació del principi de transversalitat de gènere en tots els àmbits d'actuació de l'administració pública, conceptes, tots ells, que s'aniran desenvolupant al llarg d'aquest pla.

De què parlem quan parlem de polítiques de dones?

Marc normatiu

La situació actual d'igualtat jurídica de les dones és un fet relativament recent a la nostra societat, però suficientment desenvolupat com per fer-nos oblidar sovint que, no fa tants anys, les dones a l'Estat espanyol estaven privades de gran part dels seus drets més bàsics i excloses de l'ús i lliure disposició de la seva vida i dels seus béns.

Amb anterioritat a la Constitució de 1978, la condició jurídica de les dones estava sotmesa a importants restriccions i els codis tendien a reservar-los un àmbit de drets únicament a l'esfera privada perquè existia el convenciment que les dones formaven part de l'esfera domèstica i havien d'estar sota l'autoritat real i/o simbòlica dels homes en tot allò referent a l'espai públic.

Gràcies als moviments feministes que es van començar a gestar durant la lluita antifranquista, la redacció de la Constitució aprovada el 1978 va incloure determinats preceptes encarats a garantir la igualtat formal entre dones i homes (article 9.2), però també a intentar garantir la igualtat real (article 14) establint l'obligació dels poders públics de posar els instruments necessaris per fer-la efectiva. Des d'aleshores, la igualtat entre dones i homes comença a ser un objectiu institucional que es materialitza en organismes com l'Instituto de la Mujer, creat l'any 1983.

Partint d'aquesta base, s'exposen a continuació les principals normatives internacionals, nacionals i autonòmiques, encarades a la introducció de la perspectiva de gènere en les actuacions de l'administració pública, i a garantir i promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes:

Normativa internacional i europea

En els diferents marcs internacionals, i molt especialment en el de les Nacions Unides i el de la Unió Europea, són nombrosos els encàrrecs que fan referència a la promoció de la igualtat d'oportunitats i a l'eliminació de qualsevol discriminació per raó de gènere a tots els nivells de l'administració pública.

En aquest sentit, els acords internacionals fruit de les diferents Conferències Mundials i tota la legislació de la Unió Europea condicionen plenament l'actuació dels poders públics espanyols, bàsicament perquè contenen mandats de tipus legal, però també perquè, alhora, han servit per dotar de certa coherència l'enfocament d'actuació en matèria de polítiques de gènere, amb independència del color polític dels successius governs.

Així, per exemple, a nivell europeu la igualtat és considerada un principi inspirador fonamental de l'ordenament jurídic (article 2 del Tractat de la UE), i per tant, el dret de la UE ha anat aprofundint de forma progressiva en el desenvolupament d'aquest principi.

Aquest aprofundiment de la política de la Comunitat Europea en matèria d'igualtat es visualitza en tres etapes ben diferenciades, que alhora tenen també la seva plasmació directa en la política desenvolupada dins l'Estat espanyol: des d'una primera aproximació en la qual s'abordava bàsicament la igualtat de tracte dins el món laboral, es va passar a una segona etapa iniciada a principis dels anys 90, en que es comencen a aplicar mesures d'acció positiva en favor de les dones (adopció de mesures estructurals per fomentar la participació social de les dones i avançar vers la igualtat "real" i no només formal o normativa); fins arribar a l'etapa actual, caracteritzada per la transversalització de les polítiques públiques d'igualtat, tal com ja es van formular durant la Conferència Mundial sobre la Dona celebrada a Beijing el 1995.

Més enllà de les directives específiques, els tractats marc que inspiren la política europea parlen de la igualtat de gènere en els següents termes:

Tractat de Roma: És el tractat pel qual s'institueix la Comunitat Econòmica Europea, signat el 25 de març de 1957. Tot i que no contenia cap definició específica del Principi

d'Igualtat entre dones i homes, sí que formulava en el seu article 119 el Principi d'Igual Remuneració per a les dones i els homes per un treball d'igual valor.

Tractat de la Unió Europea o de Maastricht: D'1 de novembre de 1993, va suposar el reconeixement de la implantació de mesures d'acció positiva per a les dones, mitjançant l'adopció de "mesures que prevegin avantatges concretes destinades a facilitar a les dones l'exercici de les activitats professionals o evitar o compensar algun impediment en les seves carreres professionals".

Tractat d'Amsterdam: A partir de 1999 va entrar en vigor el Tractat de la Unió Europea d'Amsterdam, aprovat el 1997. Després d'aquest tractat, el tradicional principi d'igualtat i no discriminació, que en el Tractat de Roma s'havia formulat inicialment només en matèria salarial, s'ampliarà i reformularà, prohibint-tota discriminació per "raó de sexe, origen racial o ètnic, religió, conviccions, discapacitat, edat o orientació sexual ". A més el Tractat d'Amsterdam imposa l'adopció d'accions comunitàries, i s'autoritza la implantació de mesures d'acció positiva per part dels Estats membres. Això serà d'especial rellevància ja que ofereix així el marc jurisprudencial per a l'aplicació d'aquestes mesures, dissipant els dubtes sobre la legitimitat de les accions positives que s'havia mantingut a la jurisprudència comunitària.

A partir del Tractat d'Amsterdam la igualtat de dones i homes es convertirà en una tasca prioritària per a la Unió Europea, i així es reflectirà en la exigència al Consell de l'adopció de mesures que garanteixin el principi de igualtat de tracte i d'oportunitats, i permetent als Estats membres la adopció de mesures legislatives que afavoreixin a les dones.

A més els Estats membres es van comprometre a incorporar el principi de igualtat al conjunt d'accions i polítiques generals (transversalitat de gènere), gràcies al que disposa l'art. 141 del Tractat de Amsterdam.

L'any 2010, a més, la Comissió Europea reafirma el seu compromís a favor de la igualtat entre dones i homes a través de la Comunicació de 5 de març de 2010 anomenada **Carta de la dona** en que la Comissió subratlla la necessitat de preveure la igualtat de gènere en el conjunt de les seves polítiques, i va aprovar també l'**Estratègia de la Comissió Europea per a la igualtat entre dones i homes 2010 – 2015**, molt centrada en la millora de la situació de les dones en e

mercat de treball i en els llocs de decisió. Aquest document marcava les cinc prioritats bàsiques que la UE es comprometia a seguir en matèria d'igualtat de gènere:

- a) Independència econòmica de les dones: incrementar els nivells de participació en el mercat de treball de les dones facilitant l'equilibri entre vida privada i laboral i prestant especial atenció a les dones de més edat, les persones soles amb fills, les dones amb discapacitat, les immigrants i les que pertanyen a minories ètniques.
- b) Salari igual per treball igual o per treball d'igual valor: eliminar la disparitat salarial entre dones i homes tenint presents les causes profundes que la provoquen.
- c) Igualtat en la presa de decisions: augmentar la representació de les dones en els processos de presa de decisions polítiques i en els de les empreses.
- d) Dignitat, integritat i fi de la violència sexista: eliminar totes les formes de violència que pateixen les dones, incloent-hi la violència domèstica, l'assetjament sexual, la violació, la violència sexual durant els conflictes, així com les tradicions perjudicials, com la mutilació genital femenina, els casaments forçats i els crims d'honor.
- e) Igualtat en l'acció exterior: exercir, a través de les polítiques d'acció exterior, una influència significativa per fomentar la igualtat entre els sexes i l'apoderament de la dona a tot el món

En paral·lel, però encara vigent en l'actualitat, es va aprovar el **Pacte europeu per la igualtat de gènere (2011 – 2020)**, que per la seva banda té com a finalitat abordar els desafiaments en l'àmbit de la política d'igualtat entre dones i homes i garantir que s'integri la dimensió de gènere en tots els àmbits d'actuació pública.

Finalment, l'Europa 2020, una Estratègia per a un creixement sostenible, intel·ligent i integrador fa un pas més en la incorporació de la igualtat entre dones i homes en les estratègies europees i inclou com un dels objectius principals incrementar fins al 75% la taxa d'ocupació de dones i homes d'entre 20 i 64 anys. Aquest objectiu demana, en definitiva, augmentar la presència de les dones en el mercat laboral eliminant-ne les barreres que en dificulten la participació. Alhora, les directrius per a les polítiques d'ocupació de la UE basades en l'estratègia marquen la importància d'unes polítiques d'ocupació que promoguin la igualtat de gènere i la conciliació de la vida

familiar i laboral. Així, posa en relleu la contribució de la igualtat entre homes i dones al creixement econòmic i al desenvolupament sostenible.

Així doncs, amb la incorporació del concepte de **transversalitat de gènere** pel que van apostar les institucions europees des de la Plataforma de Beijing de 1995, la Unió Europea ha intentat implementar aquest concepte a tots els nivells de l'estructura i en totes les etapes, per part dels actors involucrats en l'adopció de les mesures polítiques. A través de la implementació de la transversalitat s'engega un concepte d'igualtat ampli, pel qual els problemes relatius a les discriminacions i desigualtats de gènere no es poden abastar exclusivament com "qüestions de dones".

La transversalitat implica l'adopció d'una perspectiva de gènere que faci visibles les relacions desiguals de poder en tots els àmbits, amb l'objectiu de combatre les desigualtats de gènere des de l'estructura mateixa de la societat. L'estratègia ha de ser doble, com està recomanat en la Plataforma de Beijing: d'una banda, implementar polítiques específiques d'igualtat, i de l'altra, incorporar la perspectiva de gènere en l'agenda política de la Unió Europea.

Normativa espanyola

Les actuacions a nivell internacional esmentades anteriorment han incidit de forma decisiva en l'evolució de les polítiques d'igualtat a l'Estat espanyol envers un model més igualitari, basat més aviat en les propostes de coresponsabilitat que no pas en les de conciliació, i per tant, fonamentat en polítiques de tipus estructural, és a dir, diferents d'aquelles polítiques específiques adreçades exclusivament a les dones.

L'Estat Espanyol, de la mateixa manera que la resta d'estat membres de la UE, ha anat realitzant la transposició de totes les Directives europees aprovades en l'àmbit de la igualtat d'oportunitats. Seguint, com ja hem vist, el principi d'igualtat consagrat a la Constitució. En aquests context, les principals normes que hem de tenir en compte són:

Llei d'impacte de gènere: Llei 30/2003 de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració d'impacte de gènere en les disposicions normatives que elabori el govern. Aquesta llei estableix que els projectes de llei i les disposicions reglamentàries han

d'anar acompanyades d'un informe en el qual s'hagi estudiat l'impacte de gènere. Aquest impacte de gènere es refereix a la valoració dels possibles efectes que les normes aprovades puguin tenir de manera diferenciada, sobre dones i homes, i que tindrà en compte, especialment, les possibles desigualtats i discriminacions per raó de sexe existents.

Llei contra la Violència de Gènere: Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, que ve a desenvolupar mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere. Aquesta llei complementa la Llei ja existent 27/2003, de 31 de juliol, que regulava l'Ordre de protecció a les víctimes de violència domèstica, dotant d'un marc més ampli, en ser integral, per a la lluita contra la violència de gènere. La llei a més, emparant-se en l'àmbit de Nacions Unides, fa un important avanç en la definició de la violència de gènere.

Llei d'Igualtat: Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre dones i homes. Aquesta llei, que ha estat un dels punts clau dins del marc normatiu en igualtat a nivell estatal així com per al desenvolupament de les polítiques d'igualtat en els últims anys, està fonamentada, igual que en els programes, accions i normatives europees en matèria d'igualtat, en la integració del principi d'igualtat d'oportunitats en totes les polítiques, actuacions i àmbits. Així la formulació de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre dones i homes, té com a objectiu central fer efectiu el **principi d'igualtat de tracte i l'eliminació de tota discriminació contra les dones**, i per fer-ho atorga una importància molt rellevant a les **polítiques actives i a les accions positives de les administracions públiques** i a les relacions entre particulars. És una llei transversal, tal com correspon al fet de ser també una llei de transposició de diverses directives comunitàries i posa de manifest l'obligació normativa de treballar des dels poders públics, de forma transversal, en favor de la igualtat de tracte i d'oportunitats (art. 15).

Per finalitzar, també cal prendre en consideració la influència del marc normatiu propi de la nostra comunitat autònoma, perquè a Catalunya la Generalitat té la competència exclusiva en polítiques de gènere i ja en el títol preliminar del vigent Estatut d'Autonomia queda establert que els poders públics catalans han de promoure, entre d'altres, els valors de la igualtat i l'equitat de gènere. De forma més concreta, en l'article 41 d'aquesta norma s'estableix la perspectiva de gènere com un principi que ha d'informar totes les actuacions dels poders públics catalans:

Article 41. Perspectiva de gènere

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, en la formació, en la promoció professional, en les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.
2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.
3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.
4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.
5. Els poders públics, en l'àmbit de llurs competències, i en els supòsits que estableix la llei, han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

Per tant, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix clarament que la integració activa de la dimensió de gènere ha de ser present en l'elaboració i l'aplicació de totes les accions i polítiques

que duguin a terme tots els poders públics catalans en el desenvolupament de les seves competències, i és aquest marc normatiu el que fonamenta i dóna sentit al Pla Local de Polítiques de Dones de l'Ajuntament d'Ascó, que es desenvoluparà a continuació.

A nivell català cal tenir en compte també:

Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista: La finalitat d'aquesta llei és establir els mecanismes per contribuir a l'eradicació de la violència masclista que pateixen les dones i reconèixer i avançar en garanties respecte al dret bàsic de les dones a viure sense cap manifestació d'aquesta violència. En aquest sentit, s'estableixen a la llei diverses recomanacions cap al poders públics de cara a la prevenció, detecció i abordatge de les diverses manifestacions de la violència masclista que tenen lloc en l'àmbit català i es reconeixen com a tals les agressions patides per les dones en àmbits com el món laboral, l'espai públic o la violència econòmica; fet que suposa un gran avenç respecte de la normativa estatal contra la violència masclista que la limita només a l'àmbit de la parella o ex-parella.

Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes: Aquesta és la normativa més important en el text que ens ocupa, la llei estableix els principis rectors que han de presidir l'actuació dels poders públics de Catalunya amb relació a la igualtat efectiva de dones i homes, els mecanismes per a garantir la integració de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques, l'avaluació d'impacte i el reconeixement de les associacions que treballen en aquest sentit.

Així mateix, es determinen les competències de l'Administració de la Generalitat i de l'Administració local en matèria de polítiques d'igualtat, definint el marc organitzatiu per a impulsar, desenvolupar i avaluar les accions i les polítiques públiques per a promoure la igualtat de dones i homes a Catalunya i es preveuen els mecanismes per a garantir el dret d'igualtat efectiva de dones i homes en l'Administració pública (en polítiques de contractació pública, subvencions, ajuts, beques i llicències administratives, nomenament paritari en els òrgans de presa de decisions i en els plans d'igualtat per al personal al servei de les administracions públiques de Catalunya, les institucions de la Generalitat, els agents socials i les entitats sense ànim de lucre, i també l'impacte de gènere en les lleis de pressupostos).

Finalment, la llei estableix les polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva: participació política i social per a fer efectiu el dret a la participació social de les dones; garanties per assegurar una formació educativa basada en la coeducació; obligacions amb relació a les manifestacions culturals, els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i la comunicació, en l'àmbit universitari i de la recerca; la incorporació transversal de la perspectiva de gènere a tots els estudis universitaris i en l'àmbit esportiu.

LLEI 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia:

Aquesta és una llei pionera en l'àmbit estatal, fruit de les reivindicacions i demandes històriques dels col·lectius LGTBI, que té com a principal objectiu reforçar específicament els drets d'aquest col·lectiu d'una manera integral per garantir el dret a la no discriminació i a la igualtat per motius d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere, i per assegurar la llibertat en la diversitat sexual i afectiva. Per tant, es tracta d'una llei que a més d'acabar amb la discriminació té com a finalitat potenciar i fomentar, a través de les polítiques públiques els principis d'igualtat, respecte i tolerància entre tota la ciutadania. En aquest sentit, recull les actuacions a dur a terme des de les instàncies públiques en diferents àmbits d'actuació.

En l'àmbit de l'educació la llei regula, d'acord al principi de coeducació, qüestions relatives als continguts o recursos formatius, així com en les activitats esportives i de lleure, per assegurar que es té en compte la diversitat afectivo-sexual i s'evita qualsevol tipus de discriminació. També estableix mesures per prevenir i actuar enfront l'assetjament escolar per motius lgtbifòbics. Pel que fa a la cultura, el lleure i l'esport, s'introdueixen criteris d'acció positiva contra la discriminació, i en el cas dels mitjans de comunicació, la llei planteja recomanacions per tal d'evitar la difusió de continguts que fomentin o justifiquin la lgtbifòbia. En l'àmbit de la salut es regula especialment el desenvolupament de polítiques sanitàries específiques i els tractaments associats a la transidentitat o transsexualitat, així com l'accés a tècniques de reproducció assistida, per evitar qualsevol tipus de discriminació. Cal destacar que la llei conté un apartat específic per protegir i promoure els drets de les persones transgènere i intersexuals. Altres

àmbits en els que la llei també preveu l'aplicació del principi de no-discriminació són els serveis socials, on a més es posa èmfasi en l'establiment de mesures de suport per persones que puguin patir discriminacions múltiples, i el mercat laboral, on es contemplen actuacions per integrar el dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGTBI en els llocs de treball.

De manera transversal, en tots aquests àmbits es preveuen accions de sensibilització i formació a totes les persones professionals que al llarg de la seva trajectòria hagin d'atendre algun cas relacionat amb la discriminació per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

Així mateix, altres aspectes regulats en la llei són el dret a la igualtat de tracte, la tutela judicial i la legitimació per a la defensa del dret a la igualtat, el dret d'admissió, el dret a una protecció integral, a l'atenció i reparació, la garantia institucional, l'establiment d'un servei integral i el règim d'infraccions i sancions.

Cal tenir en compte la importància d'aquesta llei quan a la igualtat de gènere i els drets de les dones, ja que qualsevol tipus de discriminació pot veure's incrementada també en el cas que hi intervinguin factors de discriminació per raó d'orientació sexual o identitat de gènere.

Finalment, i en relació amb la materialització concreta de la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en tots els àmbits d'actuació de les polítiques públiques catalanes, trobem com a eina clau els informes d'impacte de gènere (IIG), la regulació dels quals s'efectua mitjançant dues lleis, la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern (que estableix en l'article 36.3.b que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats d'un informe d'impacte de gènere), i, d'altra banda, i amb referència als projectes de disposicions reglamentàries, l'article 64.3.d de la Llei 26/2010 del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, que estableix la necessitat d'acompanyar aquests projectes normatius, entre d'altres, d'una memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades, la qual ha de contenir un informe d'impacte de gènere.

Serà doncs aquest el marc normatiu en el qual es fonamentarà el Pla Local de Polítiques de Dones de l'Ajuntament de Cambrils, procurant ser fidels al principi d'igualtat i a les diverses

disposicions encarades a garantir la igualtat d'oportunitats i la incorporació de la perspectiva de gènere a les polítiques públiques municipals.

Marc conceptual

Abans de començar a establir les mesures concretes a desenvolupar dins del marc d'actuació del municipi de Cambrils, és necessari que coneguem des d'un punt de vista teòric els diversos conceptes que descriuen les situacions que es descriuran al llarg del Pla Local. Per això, ens hem atès a les definicions que s'estableixen a la Llei 17/2015 d'Igualtat de Catalunya en el seu article 2, i en reproduïm les principals a continuació:

- ✚ **Perspectiva de gènere:** la presa en consideració de les diferències entre dones i homes en un àmbit o una activitat per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, tenint en compte la manera en què les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones. La perspectiva de gènere permet de visualitzar dones i homes en llur dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural, i també permet de trobar línies de reflexió i d'actuació per eradicar les desigualtats.
- ✚ **Estereotips de gènere:** les imatges simplificades que atribueixen uns rols fixats sobre els comportaments pretesament «correctes» o «normals» de les persones en un context determinat en funció del sexe al qual pertanyen. Els estereotips de gènere són a la base de la discriminació entre homes i dones i contribueixen a justificar-los i a perpetuar-los.
- ✚ **Equitat de gènere:** la distribució justa dels drets, els beneficis, les obligacions, les oportunitats i els recursos sobre la base del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes en la societat.
- ✚ **Igualtat de gènere:** la condició d'ésser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i de presa de decisions, sense les limitacions imposades pels rols de gènere tradicionals, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.
- ✚ **Discriminació directa:** la situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de sexe o de circumstàncies directament relacionades amb la seva condició biològica, d'una manera menys favorable que una altra en una situació

anàloga. No són mesures discriminatòries per raó de sexe les que, encara que plantegin un tractament diferent per a homes i dones, tenen una justificació objectiva i raonable, com ara les que es fonamenten en l'acció positiva per a les dones, en la necessitat d'una protecció especial per motius biològics o en la promoció de la coresponsabilitat de dones i homes en el treball domèstic o en el de cura de persones.

- ✚ **Discriminació indirecta:** la situació discriminatòria creada per una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretèsament neutres que poden causar un perjudici més gran a les persones d'un dels sexes, excepte si resulten adequats i necessaris i es poden justificar amb criteris objectius que no tinguin cap relació amb qüestions de gènere.
- ✚ **Discriminació múltiple:** la situació en què una dona, pel fet de pertànyer a altres grups que també solen ésser discriminats, pateix formes agreujades i específiques de discriminació. En aquest punt caldria tenir en compte també el concepte d'interseccionalitat que pretén posar en consideració que les discriminacions acostumen a tenir diversos eixos com poden ser, a banda del gènere, la raça, l'edat, les capacitats físiques, la religió, etc.
- ✚ **Treball reproductiu:** Anomenat a la Llei 17/2015 com a "Treball domèstic i de cura de persones" es pot definir com el conjunt d'activitats no remunerades relacionades amb el treball domèstic i amb l'atenció i la cura dels membres de la família, que és a la base del treball de mercat pel fet de fer possible que les persones es mantinguin en les millors condicions de salut i formació per a poder ésser productives en el mercat de treball o per a poder-ho ésser en el futur. El treball domèstic i de cura de persones, que tradicionalment s'ha assignat a les dones, comprèn, entre altres, les tasques d'higiene i manteniment de la llar; l'economia domèstica; la cura, entre altres, dels fills i de les persones dependents; la gestió dels afers mèdics i escolars o formatius, i, en general, totes les accions que persegueixen el benestar del nucli familiar.
- ✚ **Coeducació:** l'acció educadora que potencia la igualtat real d'oportunitats i valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes, homofòbics, bifòbics, transfòbics o

androcèntrics ni actituds discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

Per tal d'afrontar la tasca de garantir la igualtat de gènere i traçar les accions polítiques necessàries per a realitzar-ho des de l'àmbit local, cal doncs que ens fem dues preguntes fonamentals: d'una banda, quina és la situació de partida dels homes i de les dones en el municipi de Cambrils, viuen i es comporten de la mateixa manera? I de l'altra, quin serà l'impacte de les accions previstes en les dones i els homes de la localitat, serà igual o no, i quines diferències es poden produir? I haurem de respondre aquestes preguntes prenent com a base els conceptes teòrics que acabem de definir.

Objectius generals del Pla

Per acabar la introducció i respondre a la pregunta principal de per què és necessari i què es vol aconseguir amb el Pla municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre dones i homes de l'Ajuntament de Cambrils, definirem els seus objectius generals que es concreten en els següents:

- ✚ Fer una exposició de dades quantitatives i qualitatives al voltant de la situació actual de les dones al municipi de Cambrils per definir les necessitats actuals per a les dones i homes de Cambrils que se'n puguin derivar.
- ✚ Revisar la documentació municipal, amb especial atenció a l'anterior Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes (2008), per detectar mancances quan a la igualtat entre dones i homes al municipi de Cambrils i elaborar propostes d'actuació al respecte.
- ✚ Definir línies estratègiques de treball per a fomentar el paper actiu de les dones a la societat del municipi de Cambrils.
- ✚ Definir objectius a curt, mig i llarg termini derivats de la posada en marxa i desenvolupament del Pla Local de Polítiques de Dones encarats a reduir les desigualtats

i discriminacions de gènere que es detectin a la població, així com a generar una societat més igualitària.

METODOLOGIA

La diagnosi de gènere i igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes té com a objectiu analitzar la realitat municipal en tots els seu àmbits amb perspectiva de gènere per visualitzar les diferències i les desigualtats entre dones i homes associades als rols i estereotips que tradicionalment han condicionat la masculinitat i la feminitat. Per això, cal dur a terme una anàlisi que serveixi com a punt de partida a l'hora d'elaborar les diverses propostes d'actuació que conté aquest Pla Local.

Mitjançant l'anàlisi de dades cercarem conèixer les necessitats i/o problemàtiques socials i, a la vegada, fer un recull d'accions i recursos municipals ja existents que pretenguin resoldre-les. Per fer-ho, no n'hi haurà prou amb fer una lectura clàssica de les dades, que parteix d'una pretesa neutralitat i objectivitat de les investigacions, que responen als interessos investigadors tradicionals, condicionats pels biaixos androcèntrics que han existit en les nostres societats". Caldrà fer una lectura de gènere, això vol dir, interpretar les dades sent conscients dels diversos biaixos existents en els estudis sociològics actuals marcats sovint per la parcialització o la incapacitat de plasmar realitats diferents en funció del gènere de la població estudiada.

Per realitzar la nostra diagnosi hem comptat amb diversos mètodes d'investigació sociològica que hem abordat des d'una perspectiva de gènere:

- a) Anàlisi quantitativa a través de les dades públiques facilitades pels diversos organismes oficials d'estadística com són l'Institut Català d'Estadística (IDESCAT) i l'Institut Nacional d'Estadística (INE) dels estudis dels quals s'han pogut extreure les principals dades necessàries per dibuixar la situació actual de dones i homes al municipi en xifres.
- b) Obtenció de dades estadístiques a través d'una enquesta que ha estat resposta per 100 persones del municipi (28 homes i 72 dones), en què s'han plantejat diverses qüestions al voltant dels temes d'interès per a aquest Pla Local, en el qual s'ha recollit informació quantitativa, però també qualitativa, que ens ha permès valorar les problemàtiques detectades per la ciutadania al voltant de les diferències de gènere i dels usos dels

temps i els espais quotidians que seran fonamentals de cara a establir accions concretes de millora a desenvolupar a través del present document.

Val a dir que respondre a aquesta enquesta era una acció voluntària que s'oferia a la ciutadania per diverses vies i que per tant la mostra no ha estat seleccionada per les redactores d'aquest pla si bé considerem que les dades que se n'han pogut extreure són útils per a l'objectiu de plasmar l'opinió de, com a mínim, una part de la ciutadania de Cambrils.

En aquesta anàlisi s'ha prioritzat en tot moment treballar amb dades desagregades per sexe que permeten valorar les condicions de dones i homes de manera diferenciada, per tal de poder emetre conclusions amb perspectiva de gènere.

- c) Reunions amb diversos agents del territori provinents tant del cos tècnic i polític del propi Ajuntament de Cambrils com de representants de les principals associacions i consells de barri del municipi amb els quals es van compartir opinions i preocupacions al voltant dels principals temes que es plasmaran a continuació en aquesta diagnosi.
- d) A més, s'ha pogut tenir accés a nombrosa documentació municipal que ha contribuït a clarificar-nos les línies estratègiques municipals en àmbits estratègics per a la ciutat i que són complementaris en tots els aspectes que es tracten en aquest pla, la documentació consultada ha estat:
 - Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones de l'Ajuntament de Cambrils, 2008
 - Pla municipal de Joventut de Cambrils 2016 – 2020
 - Memòria del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de l'Ajuntament de Cambrils, 2016
 - Pla Estratègic iCambrils i Pla d'Acció Estratègica iCambrils
 - Memòria anual del Centre municipal d'adults de Cambrils, 2015-2016
 - Memòria 2016 del Departament d'Ensenyament i Polítiques Actives de l'ajuntament de Cambrils

- Memòria del Programa Municipal de Suport a l'Escolarització de l'ajuntament de Cambrils, 2016-2017
- Projecte "Maletes coeducatives: vivim igual"
- Pla Local de Seguretat de Cambrils

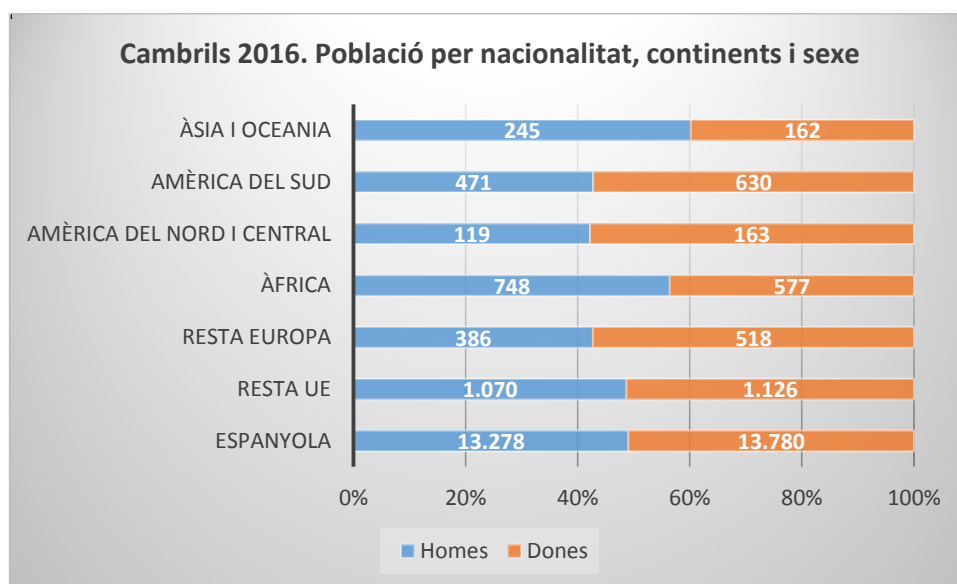
A més de la consulta d'aquesta documentació, també s'ha dut a terme una revisió del Pla Municipal per a la Igualtat entre Dones i Homes de l'Ajuntament de Cambrils aprovat l'any 2008. A partir d'aquest document s'ha realitzat un anàlisi de les accions que s'hi proposaven i quines havien estat realitzades i quines no. Malgrat que no hem considerat necessari incloure les mateixes propostes de forma exacta en el nostre pla d'acció, sí que creiem interessant recollir-les en forma d'annex a aquest document.

A continuació, doncs, es fa una presentació de l'estat actual del municipi definit en base a totes les dades que s'han pogut extreure de la recerca que acabem d'exposar.

SITUACIÓ DEMOGRÀFICA

Cambrils és una població situada a la comarca del Baix Camp, amb una superfície de 35,2 km² i una població censada segons l'Idescat de 33.273 habitants, l'any 2016. D'aquests habitants, 16.317 (49,04%) són homes i 16.956 (50,96%) són dones.

D'aquesta població en formen part 6.215 persones estrangeres (que no tenen nacionalitat espanyola), que suposen per tant un **19% de la població actual del municipi**, i que es reparteixen en 3.039 homes (48,90%) i 3.176 dones (51,10%), fet que caldrà tenir especialment en compte per les necessitats específiques que sovint neixen de la doble discriminació de les dones migrades i que no sempre són abordades per les administracions d'una forma transversal.

Gràfic 1. Elaboració pròpia. Font Idescat

Si observem les dades de les poblacions estrangeres per nacionalitat i continent, podem destacar grups segons l'origen en què hi ha un predomini notori del nombre d'homes per sobre del nombre de dones del mateix origen. Aquest seria el cas dels grups de nacionalitats d'Àsia i Oceania (en què el 60,2% són homes) o de l'Àfrica (en què el 56,5% són homes). En canvi, podem identificar altres grups en què el nombre de dones supera el d'homes de manera notòria

(i per sobre de la mitjana cambrilenca del 51% de dones): el grup de l'Amèrica del Nord i Central (amb un 57,8% de dones), el de les nacionalitats europees diferents de la UE (en el qual el 57,3% són dones) i el provinent de l'Amèrica del Sud (amb un 57,2% de dones al seu si).

Cal destacar que les causes d'aquests desequilibris acostumen a estar relacionades amb els sectors en què tenen oportunitats els homes i les dones amb aquestes procedències. Tenir oportunitats a sectors com la construcció o el petit comerç acostuma a generar que sigui l'home qui migri primer abans de reagrupar la família. En canvi, les oportunitats com a treballador/a de la llar o en l'hostaleria (especialment en la neteja que hi va associada) acostumen a recaure en les dones. Segons la cohesió de les diferents comunitats migrades, el fet de comptar amb un desequilibri entre la població d'homes i la de dones també pot generar problemàtiques i necessitats específiques per a les dones.

Un altre dels elements que cal tenir en compte quan intentem fer un retrat demogràfic del municipi de Cambrils és que aquest, com a típica població marinera amb un fort component turístic compta amb nombrosos habitatges d'ús estacional que fan que durant una època de l'any la seva població pugui augmentar de forma exponencial. En aquest cas, l'Idescat ens ofereix dades del 2015 segons les quals d'una població total de 32.915, si es tenia en compte la població estacional aquesta passava a ser de 44.469 habitants, per tant, **11.554 persones que són habitants estacionals de la població.**

Tant és així que es considera que un 42% dels habitatges del municipi ho són de segona residència, segons dades de l'Idescat de 2011.

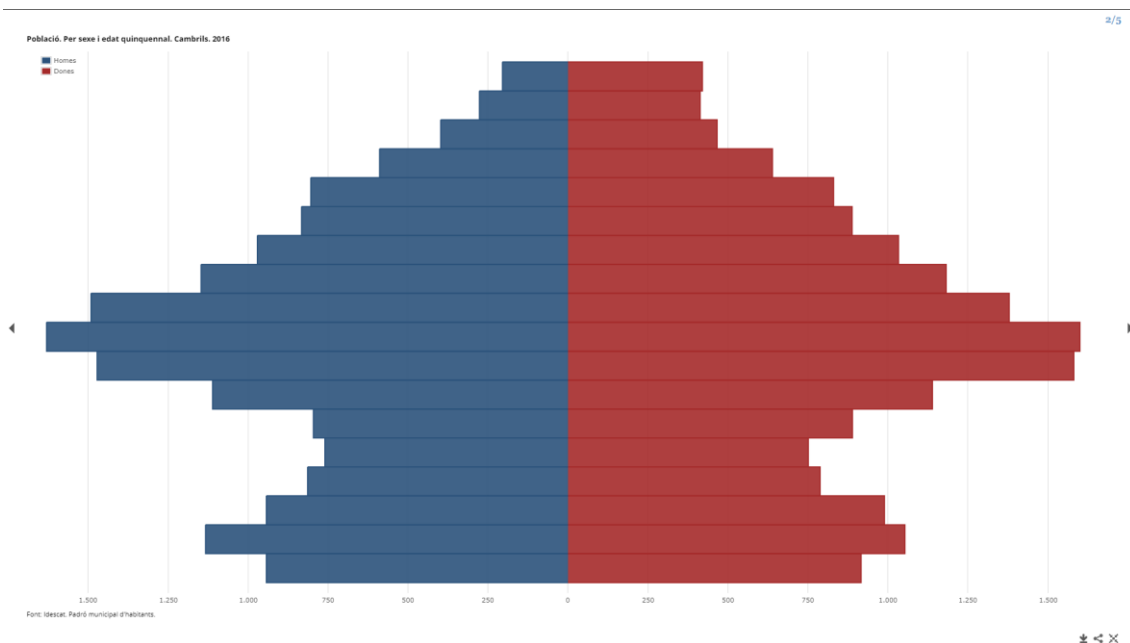
Habitatges familiars. Per tipus. 2011

	Cambrils	Baix Camp	Catalunya
Principals	12.622	73.554	2.944.944
Secundaris	13.030	26.805	470.081
Buits	5.098	17.922	448.356
Total	30.750	118.281	3.863.381

Taula 1. Elaboració pròpia. Font Idescat

Un altre element d'interès pot ser el repartiment de la població per edats i sexes del municipi que es pot veure representat en aquesta piràmide de població que mostra una gran ampliació a la

zona mitjana del gràfic i, per tant, en les edats adultes, una presència força elevada d'infants i un estrenyiment acusat a la part més alta que mostra les edats més avançades.

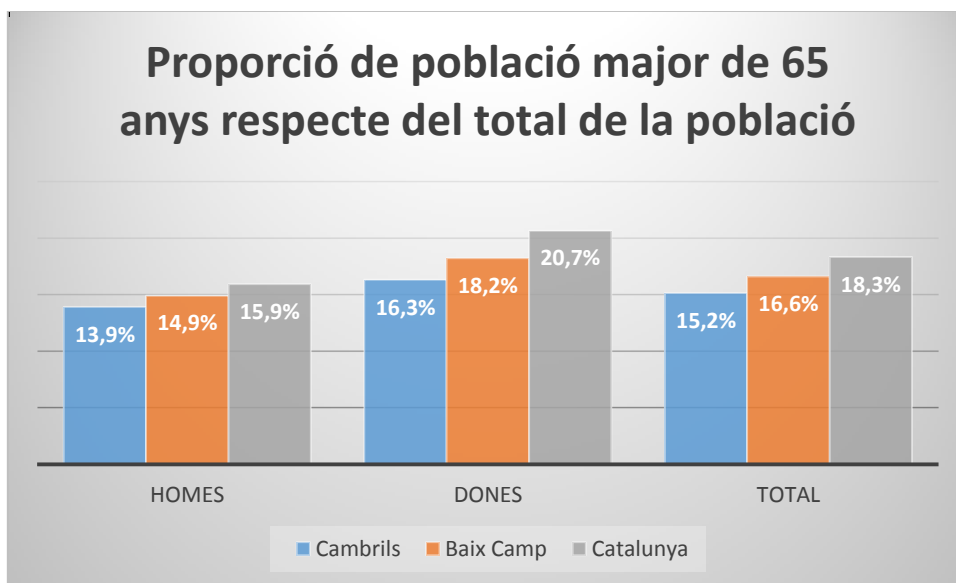

Gràfic 2. Font Idescat

Es pot dir que la piràmide de població de Cambrils segueix un esquema força típic de les ciutats occidentals on l'augment de l'esperança de vida fa que cada cop hi hagi més persones grans als nostres municipis, la majoria de les quals són dones, tal com es pot comprovar en la imatge anterior en que les tres últimes files de la piràmide són clarament més llargues en la part femenina. Aquest factor tindrà repercussió en pràcticament tots els àmbits d'actuació d'aquest Pla, ja que l'envelliment de dones que molt sovint han quedat vídues afectarà tant a la seva pròpia vida, convertint-les en usuàries de serveis sanitaris i serveis socials, com a la de les persones del seu entorn més proper, que moltes vegades hauran de suplir les mancances de les administracions públiques amb economia familiar i cures que assumiran les dones de forma majoritària.

Ja es destacava en l'anterior Pla d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones de Cambrils que les principals problemàtiques de l'augment de l'esperança de vida des de la perspectiva de gènere són:

- a) Augment de les persones grans que viuen soles, que en la seva majoria són dones, amb el conseqüent sentiment de soledat i aïllament i amb un factor de risc afegit de feminització de la pobresa.
- b) Augment del nombre de persones dependents i de les necessitats d'atenció.
- c) Feminització de les tasques de cura i augment de la necessitat d'aquest tipus de suport a la dependència, amb la sobrecàrrega derivada de la major presència de persones grans a les famílies.

Gràfic 3. Elaboració pròpia. Font Idescat

La presència d'aquest envelliment en termes absoluts no ens ha d'impedir veure que en termes relatius i en comparació amb la resta de Catalunya, Cambrils és una població jove. De fet, la diferència entre la proporció de persones grans entre el municipi i el país és d'un 3,1% però, la diferència, en el cas de les dones, arriba al 4%. Aquest fet ens pot aproximar a la idea que, tot i tractar-se d'una població envellida, Cambrils és una ciutat en què, en termes relatius, pot haver-hi més oportunitats per a dones en edat laboral que en altres zones del país.

Pel que fa al tipus de famílies que cohabituen al municipi, segons les dades disponibles veiem que la majoria de llars estan ocupades per parelles amb fills a càrrec, i com a dada destacable podríem apuntar el fet que en dades de 2011 al municipi hi havia un total de 968 llars formades per famílies monoparentals (o monomarentals), de les que no disposem de dades desagregades

per sexe que serien de molt d'interès per poder analitzar la situació de les persones soles amb fills a càrrec amb perspectiva de gènere.

Llars. Per tipus de nucli. 2011

	Cambrils	Baix Camp	Catalunya
Una persona	2.700	16.389	686.810
Dues persones o més sense nucli	258	2.169	100.637
Parella sense fills	3.463	18.498	725.737
Parella amb fills	5.004	27.810	1.059.957
Pare o mare amb fills	968	7.469	308.995
Dos nuclis o més	230	1.220	62.789
Total	12.622	73.554	2.944.944

Taula 2. Elaboració pròpia. Font Idescat

Finalment, podem fer referència a la situació del mercat laboral al municipi de Cambrils. En aquest sentit comptem amb dades actualitzades per l'Idescat el mes de març de 2017 que ens mostren un total d'11.929 persones afiliades a la Seguretat Social, que suposen un 36% del total de la població. Així mateix, de les persones en edat de treballar, veiem que hi ha registrades 2.245 persones aturades, de les quals 978,6 homes (44%) i 1.266,7 dones (56%).

Treball

	Cambrils	Baix Camp	Catalunya
Persones afiliades a la Seguretat Social segons residència. Març de 2017			
Homes	6.511	38.216	1.640.331
Dones	5.418	31.789	1.427.869
Total	11.929	70.005	3.068.200
Atur registrat. Per sexe. Mitjanes anuals. 2016			
Homes	978,6	6.147,7	215.713,5
Dones	1.266,7	7.255,7	254.891,7
Total	2.245,3	13.430,3	470.605,2

Taula 3. Elaboració pròpia. Font Idescat

Aquestes dades es tractaran amb més profunditat en l'apartat especialment destinat a l'àmbit del treball.

Podem concloure com a primer anàlisi del municipi, doncs, que Cambrils és una població que pel que fa a la piràmide de població podríem dir que no dista molt de la resta de ciutats del seu entorn, però sí que mostrarà certes necessitats especials que deriven de la seva condició de localitat altament turística, fet que afecta a la configuració de les seves llars, però també, i sobretot, al seu mercat de treball. A més, amb un gran nucli de persones novingudes que probablement, en el tema que ens ocupa, desenvoluparan necessitats especials derivades de la seva condició de dones i migrades.

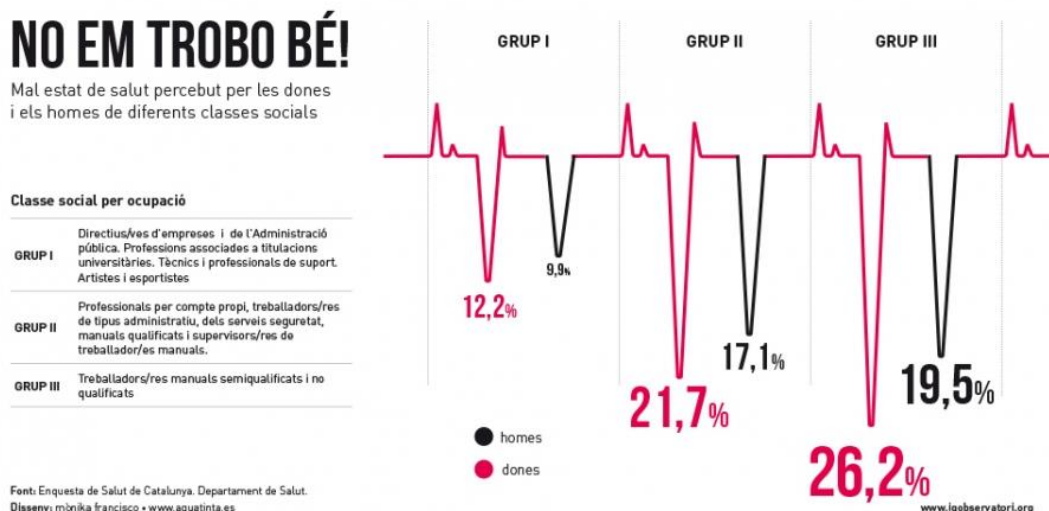
A continuació veiem doncs les dades obtingudes en les diferents àrees d'interès que serviran de diagnosi prèvia a les propostes d'acció en les que es concretarà aquest Pla municipal d'Igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

SALUT I BENESTAR SOCIAL

Serveis de salut

A la IV Conferència Mundial sobre les Dones celebrada a Pequín (1995) es va establir l'àmbit de la salut com un dels més importants en la vida de les dones, definint aquest concepte no tant sols com l'absència de malalties, sinó com a benestar físic, emocional i social. L'opinió respecte dels serveis de salut, així com la percepció del propi benestar físic i psíquic, és un dels factors determinants de la qualitat de vida de les persones. Per això, amb l'enquesta de participació s'ha intentat fer una aproximació a aquesta temàtica recollint l'opinió de la ciutadania.

D'una forma més general, pel que fa a la percepció de la salut, podem fer referència a les dades a nivell de Catalunya recollides per l'Observatori "Dones, homes i vida quotidiana" respecte el mal estat de salut percebut per dones i homes de diferents classes socials i que són il·lustratives per posar en relació amb el resultat de l'enquesta realitzada al municipi:

Il·lustració 1. Font: Observatori "Dones, homes i vida quotidiana"

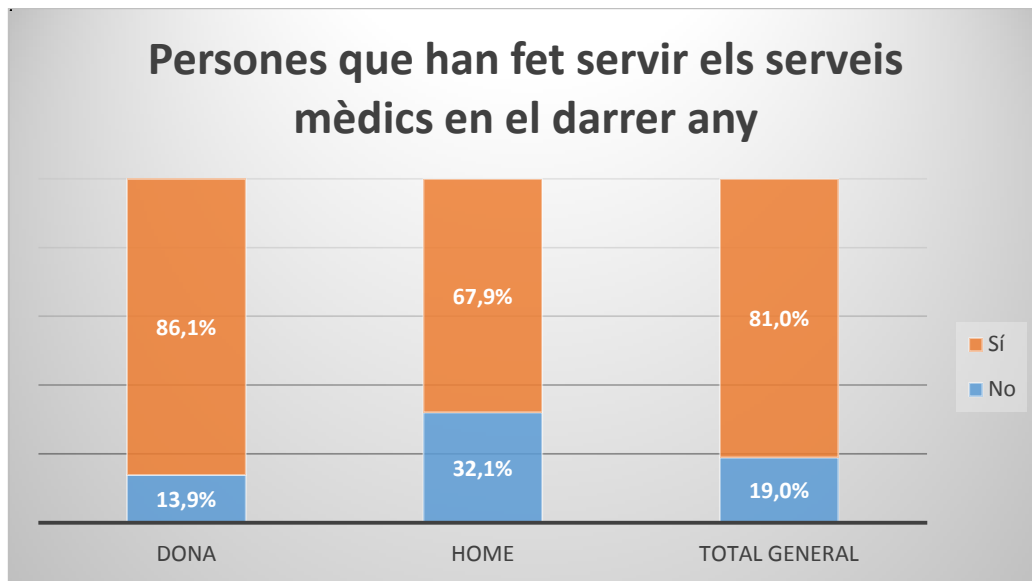
Aquestes dades deixen palès que actualment les dones tenen una percepció molt més negativa de la pròpia salut que els homes, i aquesta percepció empitjora a mesura que disminueix el nivell adquisitiu. Podem dir, doncs, que la salut tant física com mental està estretament vinculada a la realitat social, laboral i cultural de cada persona, i és en aquests factors on el gènere hi té un paper fonamental.

En aquest sentit, cal fer referència a les tasques de cura de terceres persones desenvolupades majoritàriament per les dones en la nostra societat, sobretot pel que fa al manteniment de la salut i benestar de les persones del seu entorn, que sovint va en detriment de la seva pròpia salut. En aquest sentit, és necessari l'abordatge de mesures sanitàries i socials concretes centrades en figures com per exemples les cuidadores de persones malaltes i dependents.

Podríem dir, que dones i homes tenen formes diferents d'emmalaltir, ja sigui per raons biològiques, com també per raons socials: diferència de tasques realitzades en el mercat laboral, diferències emocionals pel tracte rebut del conjunt de la societat, condicions culturals diverses, etc. Tots aquests factors sovint no s'han tingut en compte en els discursos científics que partien d'una suposada homogeneïtat en els i les pacients.

Valoració dels serveis de salut del municipi

A l'enquesta realitzada, a la pregunta "Quins són els temes que consideres més prioritaris per a treballar en relació a la igualtat entre dones i homes?", la temàtica de "Salut i benestar social" ocupava el cinquè lloc de vuit possibles, essent que l'havien marcat com una preocupació prioritària un 32% de les persones enquestades.

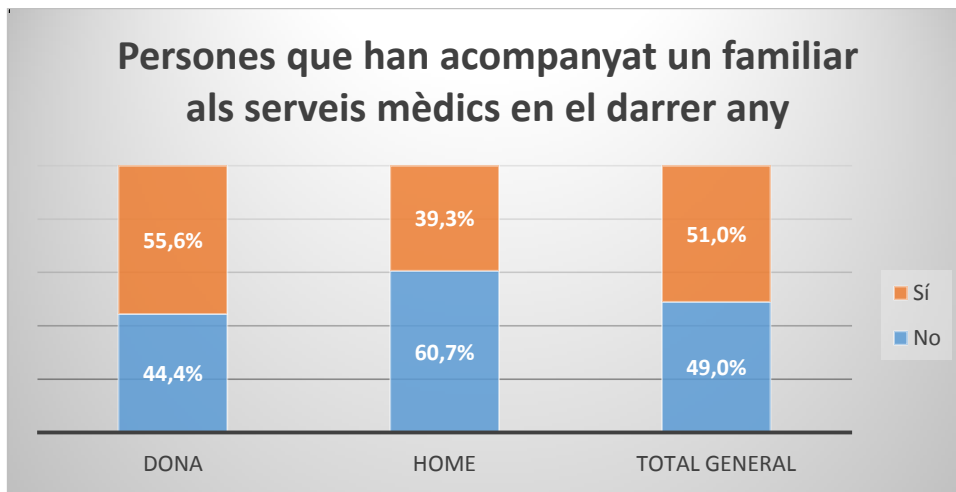

Gràfic 4. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Pel que fa a les preguntes de l'enquesta destinades específicament als serveis mèdics, 81 persones de les 100 enquestades contesten que han fet ús dels serveis mèdics de la seva població durant l'últim any. Tot i ser la proporció elevada en total, detectem una important diferència de gènere atès que un 86,1% de les dones han anat al metge però en el cas dels homes, la xifra baixa al 67,9%. A més, 51 persones responen que han hagut d'acompanyar a

No arriben a la meitat de les persones enquestades aquelles que consideren que el seu municipi respon a les seves necessitats entorn de la salut.

algun familiar o persona a càrrec a un d'aquests serveis. En aquesta darrera resposta, també trobem una gran diferència entre homes i dones atès que només un 39,3% dels homes responen haver hagut d'acompanyar un familiar al metge mentre que el percentatge arriba al 55,6% en el cas de les dones fet que ens indica, tot i tenir en compte les limitacions de la mostra, que **les dones de Cambrils són més usuàries que els homes dels serveis mèdics públics**, tant si els fan servir de manera directa, com indirecta.

Gràfic 5. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Ens sembla una dada prou destacable el fet que de les persones enquestades 36, és a dir, més d'un terç opina que els serveis mèdics de la població no són adequats, essent que aproven aquests serveis 48 persones enquestades (la resta respon que no ho sap), per tant, no arriben a la meitat de les persones enquestades aquelles que consideren que el seu municipi respon a les seves necessitats entorn de la salut. Els motius exposats per a donar aquesta opinió són múltiples, però en recollim uns quants a continuació:

- Molt de temps d'espera per accedir a determinats serveis (destacat en 10 ocasions)
- Manca de personal, en concret manca d'especialistes (destacat en 8 ocasions.
 - En aquest cas, a més, s'ha destacat en dues ocasions el fet que no hi ha servei de pediatria de guàrdia a urgències.

Serveis municipals de promoció de la salut

En l'àmbit de la salut és necessari impulsar un tractament transversal que contempli els diversos factors que poden generar disfuncions tant en el benestar físic com el mental. Per això, és necessari que la garantia d'un bon estat de salut s'encari no només des dels propis serveis sanitaris sinó també des de l'àmbit laboral, l'educació o els serveis socials. És per això que des de l'àmbit municipal, tot i no tenir competències específiques en l'àmbit dels serveis de salut, sí

que es poden impulsar campanyes de prevenció per donar a conèixer les problemàtiques de salut més comunes que afecten dones i homes de forma diferenciada en la línia del que acabem d'exposar. En aquesta línia, també hem pogut comprovar l'existència del **Servei Municipal de Salut Pública** que pretén fomentar, protegir i promoure la salut de les persones, tan a nivell individual com col·lectiu, desenvolupant serveis, programes i accions que s'adrecen a promocionar hàbits i estils de vida saludable i prevenir riscos que afecten a la salut de la població. Per portar a terme els seus objectius, aquest servei es desdobla en:

- Servei de Protecció de la Salut: que és el conjunt d'actuacions, prestacions i serveis de les administracions sanitàries destinades a garantir la innocuïtat i salubritat dels productes alimentaris i a preservar la salut de la població davant els agents físic, químics i biològics, presents en el medi: restauració, comerç minorista, venda de menjar preparat, mercats municipals, entre d'altres.
- Servei de Promoció de la Salut: que és un servei municipal, que té per finalitat promoure i prevenir la salut de la població a través de programes, projectes i campanyes d'informació, sensibilització i assessorament en salut comunitària.

Veiem doncs que Cambrils és un municipi que demostra interès per promoure hàbits de vida saludables i bones condicions de salut en la seva població, en aquest sentit, caldrà treballar en l'ampliació del coneixement d'aquests serveis per part del conjunt de la ciutadania que sovint no en fa un ús prou profitós.

Serveis de salut amb perspectiva de gènere

Pel que fa concretament a l'àmbit de la igualtat de gènere, en les sessions participatives realitzades amb el personal tècnic de l'Ajuntament de Cambrils es va fer referència al treball realitzat des de l'Hospital Lleuger Antoni de Gimbernat de Cambrils en el marc del **Servei de Coeducació i Salut a les Escoles**, que es porta a terme des de l'Àrea de Salut Pública en col·laboració amb l'Àrea de Polítiques d'Igualtat i des del propi hospital.

Aquest servei està integrat per professionals municipals i de l'Equip de Salut i Escola de l'Hospital amb la col·laboració l'Agència de Salut Pública de Catalunya i ha estat en funcionament des de l'any 2000, amb la finalitat de treballar conjuntament professionals de la

salut i docents per tal de convertir l'escola en un espai on treballar les habilitats socials dels infants i adolescents i, d'aquesta manera, promoure la salut i prevenir futures conductes o actituds de risc en relació a la seva salut així com fomentar la igualtat d'oportunitats entre els nens/es i els nois/es amb tallers que tracten temàtiques que van des de la pràctica dels primers auxilis fins a la prevenció de relacions abusives. Des del mateix web de l'Ajuntament de Cambrils s'estableixen els objectius principals que persegueix aquest servei:

- Proporcionar les habilitats i els coneixements necessaris per prendre decisions responsables respecte a la pròpia salut, així com afavorir actituds positives cap a l'adquisició d'estils de vida saludables.
- Prevenir l'aparició de les principals conductes de risc, relacionades amb el consum de drogues, alimentació, sexualitat i afectivitat dels adolescents.
- Sensibilitzar a l'equip directiu i al professorat dels centres educatius de la necessitat i possibilitat d'aplicar projectes de promoció i prevenció de la salut als alumnes.
- Afavorir la construcció d'un projecte individual-col·lectiu basat en la igualtat de nens/nenes i nois/es.
- Fomentar l'eliminació d'estereotips o idees preconcebudes sobre les característiques que han de tenir les nenes i els nens, els nois i les noies, les dones i els homes, per tal de construir un desenvolupament personal i una construcció social comuna i no enfrontada.
- Fomentar el diàleg, el respecte i la tolerància, com a garantia per a la prevenció de la violència.

El personal tècnic municipal ha informat que des del curs 2016 – 2017 el nivell d'activitats dutes a terme dins del programa Coeducació i Salut a les escoles ha disminuït considerablement fins a quedar pràcticament suspès per manca de recursos humans i pressupostaris, fet que posa en greu perill la continuïtat del programa de cara a aquest curs 2017 – 2018, valorem doncs que la continuïtat d'aquest servei és un punt fonamental en l'àmbit del benestar de les dones i dels conjunt de la població de Cambrils que caldrà tenir molt en compte de cara a la previsió d'accions en aquest Pla Municipal.

Per altra banda, pel que fa a l'àmbit concret de la **salut sexual i reproductiva**, que resulta d'especial interès per aquest Pla Municipal, cal destacar que Cambrils compta amb el Programa d'atenció a la salut sexual i reproductiva que es duu a terme des de l'Hospital Lleuger i que dóna cobertura a les necessitats de les dones quant a atenció ginecològica i impulsa programes d'educació prepart, així com assessorament en cas d'embarassos no desitjats i prevenció i tractament de malalties de transmissió sexual, entre d'altres. Malauradament, no disposem de dades quantitatives sobre les dones ateses per aquest servei.

També cal fer esment a que el nou **Pla Municipal de Joventut** aprovat pels anys 2016 – 2020 preveu dues accions que tracten específicament temàtiques de salut sexual i igualtat de gènere i que reproduïm a continuació:

Accions

3.1.1. Punt + salut

Servei de primera atenció als joves sobre aspectes relacionats amb la sexualitat, consums, hàbits alimentaris, perspectiva de gènere i relacions entre iguals per atendre tota mena de dubtes, dificultats o situacions de risc segons la pròpia percepció juvenil. El servei es prestarà a l'Ateneu Juvenil, en un horari (un o dos dies setmana) i espai determinat, serà anònim, s'hi podrà accedir prèvia concertació via xarxes i l'atendrà un dinamitzador que tindrà com a màxima prioritat adoptar el punt de vista del jove per entendre el seu neguit o interès. Quan sigui necessari es derivarà als serveis especialitzats o de salut que siguin més adequats. Totes les derivacions, però, activaran un sistema de seguiment o acompanyament per seguir l'evolució de cada cas. Per aquesta raó, el servei es dissenyarà i prestarà en cooperació amb l'Àrea Bàsica de Salut (ABS) de Cambrils i amb el Departament de Serveis Socials.

3.1.2. Què en saps? Com ho veus?

Es realitzaran enquestes periòdiques a tots els centres i nivells de l'ensenyament secundari al municipi sobre sexualitat, perspectiva de gènere, consums de substàncies i hàbits alimentaris. Se'n realitzarà cada curs escolar, alternant grups i nivells per tal que no siguin repetitives per als mateixos destinataris, però es programaran de manera que al mateix grup es facin la mateixa consulta amb una diferència mínima de dos anys per fer seguiment de l'evolució de les opinions i informació de què disposen els nois i noies. A les enquestes, de caràcter anònim, es preguntarà sobre l'opinió i actituds que tenen sobre cada tema i sobre la informació de què disposen. Es combinaran amb les campanyes i tallers periòdics, de manera que s'intentarà comprovar quin efecte tenen en el coneixement, actituds i opinions. Els resultats de les enquestes hauran de ser determinants per al disseny futur de les campanyes i tallers a realitzar.

Finalment, volem fer una menció especial a l'organització aquest any de les **Jornades per a la igualtat de gènere i la salut** que van tenir lloc el mes de març al municipi de Cambrils i que van comptar amb nombroses activitats organitzades al voltant de la promoció d'una bona salut sexual entre la població cambrilenca.

L'activitat amb més participació ciutadana va ser una cursa mitja-marató en que van participar 456 dones i 1.390 homes; tanmateix, es van dur a terme altres activitats de caire cultural com exposicions i conta contes, activitats de prevenció de la violència de

gènere (sobretot en l'àmbit de les xarxes socials) i diversos tallers de promoció de la salut sexual. De la memòria d'aquesta activitat facilitada pel personal tècnic municipal hem pogut comprovar que les dades de participació masculina van ser molt inferiors a la femenina, excepte en la cursa en que la participació d'homes va ser molt major. Seria interessant, doncs, promoure de cara a l'any que ve activitats que fomentessin la participació d'ambdós sexes en aquestes jornades.

En un punt específic d'aquest diagnòstic dedicat a la violència de gènere, veuem com els serveis sanitaris són en molts casos punts claus per a la detecció de casos d'abusos i agressions i en moltes ocasions també són l'origen de la derivació a serveis especialitzats d'informació i atenció a les dones que viuen situacions de violència. Aquest és un paper fonamental dels professionals sanitaris que caldrà tenir en compte de cara a la proposta d'accions concretes.

Serveis Socials

Després de fer un repàs de l'àmbit de la salut, cal que ens fixem en quin és l'ús que fa la ciutadania de Cambrils dels serveis socials públics, ja que com hem vist, la salut

JORNADA PER A LA IGUALTAT DE GÈNERE I LA SALUT 2017

En el marc del Dia Internacional de les Dones i el Dia Mundial de la Salut

PROGRAMA D'ACTES

- 1** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 2** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 3** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 4** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 5** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 6** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 7** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 8** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 9** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 10** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 11** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 12** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 13** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 14** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 15** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 16** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 17** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 18** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 19** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 20** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 21** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 22** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 23** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 24** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 25** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 26** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 27** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 28** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 29** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 30** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.
- 31** **Dimecres 1 de març**
18h-21h: **Acte d'obertura** a l'Espai Escenificat de la Plaça de l'Església.
Mec: Biblioteca Pública Municipal / C/ Alfons I El Cast, 2.

física i mental depèn en gran mesura de que les nostres necessitats bàsiques estiguin cobertes i, en aquest àmbit, l'assistència social hi pot tenir un paper fonamental.

En les sessions participatives realitzades amb membres del cos tècnic municipal, així com amb representants de les principals entitat encarregades d'oferir assistència social a Cambrils – Caritas i Creu Roja – en van sorgir diverses consideracions vam poder preguntar sobre quins eren els principals serveis demandats per part de la població. Val a dir que els i les representants del cos tècnic municipal que van acudir a la reunió van coincidir en el fet que les demandants del conjunt de serveis oferts són majoritàriament dones.

Quan posem l'atenció sobre els serveis socials amb perspectiva de gènere ho hem de fer tenint en compte el fenomen de la **feminització de la pobresa** que es concreta en el fet que en la majoria de països del món els factors de risc social relacionats amb la manca de recursos econòmics són patrimoni principalment femení. Així col·lectius com les mares solteres (o famílies monomarentals), les vídues o les dones que emigren soles a un nou país, seran persones d'especial interès per a preveure mesures d'assistència social.

Serveis socials municipals

Quan a quins són els serveis més demandats pel conjunt de la població cambrilena hem pogut obtenir dades derivades de l'actual Pla Local de Seguretat de Cambrils que inclou una petita anàlisi sobre les principals problemàtiques abordades per serveis socials al municipi; en aquest sentit s'ha pogut comprovar que la major part de les atencions ho han estat per qüestions econòmiques, seguides dels casos de discapacitat i dependència. Tanmateix, no es compta amb dades desagregades per sexe d'aquesta qüestió que ens permetrien fer-ne un anàlisi més profunda.

Problemàtiques ateses per Serveis socials de l'Ajuntament de Cambrils

	2012	2013	2014
Habitatge	40	141	173
Econòmiques	206	891	1016
Laborals	267	685	733
Drogodependències	150	352	378
Discapacitat/Dependència	332	998	981
Aprenentatge	70	282	305
Maltractaments familiars	263	538	411
Mancances socials	246	693	678
Altres	404	85	83
	1978	4665	4758

Pel que fa a les respostes donades per les persones enquestades, es destaca sobretot l'ús de **l'Espai Familiar**, un servei públic d'atenció a les famílies, dependent de la Regidoria de Benestar Social, Salut i Família, que ofereix un espai de trobada i acollida per les famílies amb infants de 0 a 3 anys, no escolaritzats.

Aquests espai pretén fonamentalment servir de punt d'orientació i acompanyament en la criança i educació dels infants, així com dotar la canalla d'un espai de socialització inicial, comptant amb l'assessorament professional per desenvolupar relacions familiars saludables.

Aquest fet es pot posar en relació amb el punt que analitzarem posteriorment dedicat a l'àmbit educatiu, tenint en compte que els infants atesos per aquest servei tenen edat de poder acudir a llars d'infants i cal preguntar-se perquè prefereixen aquest tipus de servei.

També són d'especial interès per al benestar de les dones els serveis destinats a l'atenció a la tercera edat, com poden ser el Serveis d'Atenció Domiciliària i els Servei Municipal d'Atenció a les Dependència. És important treballar accions dirigides al coneixement d'aquests recursos per part de la població com són també els projectes "Tardes al Casal" i "Transport adaptat" per a la gent gran del municipi, així com per les persones que se'n fan càrrec en cas de ser dependents.

En aquesta línia, cal promoure també accions destinades a mantenir la salut i benestar de les persones curadores, que sovint són dones que carreguen amb la doble jornada de mantenir una feina

*les demandants del
conjunt de serveis
oferts són
majoritàriament
dones*

remunerada i a la vegada fer-se càrrec de les persones grans del nucli familiar (cures, menjar, acompanyament a visites mèdiques, demanda d'ajudes socials per la dependència, etc.). Caldria impulsar accions de sensibilització en aquest sentit.

Quan a la valoració que fan les persones enquestades dels serveis socials municipals hem de dir en primer lloc que la població que ens ha servit de mostra per aquest qüestionari presenta certs biaixos quan a nivell formatiu i d'ingressos que la fan poc coneixedora dels serveis socials. Cal apuntar doncs el fet que un 81% de les persones enquestades compta actualment amb un lloc de feina remunerat i que, a més, un 68% de les mateixes comptava amb estudis universitaris o superiors. Era necessari doncs fer aquesta observació abans d'entrar a les valoracions de l'enquesta.

Així doncs, si ens fixem en les respostes de l'enquesta pel que fa als Serveis socials, només han hagut de fer-ne ús 12 de les persones enquestades, de les quals 8 eren dones. La meitat de les persones que responen afirmativament (6) diuen que hi ha anat per necessitat d'alguna persona que tenen a càrrec. Finalment, de les persones que afirmen haver utilitzat aquests serveis, 7 responen que són adequats.

A la pregunta "Creus que hi ha discriminacions concretes per raó de sexe en l'àmbit de la salut i/o els serveis socials?" hi ha 9 persones que han respost afirmativament. Demanant quin era el motiu de la seva resposta, 4 han destacat el fet que els homes no tinguin serveis específics que els atenguin en casos de maltractament. Seria necessari indagar sobre si aquesta última opinió es basa en la necessitat d'alguna d'aquestes persones d'haver acudit a un dels serveis als que fan referència o si l'opinió es basa en la percepció subjectiva de que podrien existir aquest tipus de casos. Malauradament no comptem amb aquesta informació.

Especial atenció a les dones nouvingudes

Durant les reunions mantingudes tant amb membres de serveis socials com amb representants d'associacions assistencials, es va coincidir amb que el col·lectiu de **dones d'origen magribí** representen un grup d'especial vulnerabilitat dins del municipi, amb necessitats específiques derivades de les seves condicions socioculturals que es podien concretar principalment en els següents aspectes:

- Són les dones les encarregades de la gestió de la llar, les despeses familiars i l'educació dels infants.
- Hi ha manca d'espais de socialització d'aquest col·lectiu, entre les seves membres i amb persones de fora la comunitat.
- Les dones es mantenen fora del mercat laboral o, en cas de treballar, la coresponsabilitat en les tasques familiars per part de les persones adultes del nucli familiar és pràcticament inexistent.

Des de l'administració municipal s'ofereix de forma genèrica el Servei Municipal d'Atenció a l'Immigrant (SMAI) que porta a terme principalment el Programa d'Acollida de l'Ajuntament de Cambrils (PIA) i un Servei d'assessorament jurídic en matèria d'estrangeria. Des de l'SMAI també es realitzen les propostes d'informes d'inserció social necessaris per poder tramitar les autoritzacions de residència temporal per circumstàncies excepcionals d'arrelament social, els de grau d'integració i les propostes informes de disponibilitat d'habitatge suficient necessaris per poder tramitar el reagrupament familiar, les seves renovacions i les autoritzacions de residència inicial per als menors estrangers no nascuts a Espanya. És important doncs que les dones migrades residents al municipi siguin coneixedores d'aquest servei.

Per altra banda, tant Caritas com els serveis municipals van fer referència a que des dels últims anys s'han impulsat programes d'alfabetització en català i castellà destinats especialment a dones migrades, tot i que se'n destacava la poca assistència per part d'aquest col·lectiu. Val a dir que en les reunions de treball d'aquest Pla Municipal hi va participar també el col·lectiu Tarbia, que es dedica fonamentalment a impartir classes d'àrab per a dones, nenes i nens essent un espai de trobada important per a la comunitat i que, en molts casos, suposa un primer contacte

amb les classes d'alfabetització que es podrien ampliar a d'altres llengües en un futur. La seva presència va servir per poder comptar amb una veu coneixedora de primera mà d'aquesta realitat i de la conversa conjunta entre les entitats socials i aquest col·lectiu en van sorgir diverses propostes:

- Treballar en la possibilitat de generar un espai on les dones de totes les procedències puguin trobar-se amb un format lúdic i compartir experiències.
- Coordinar les activitats entre associacions i col·lectius per compartir coneixements i no solapar-se.
- Ampliar les subvencions a les associacions que treballen amb dones i fer treball també amb els homes.

EDUCACIÓ I FORMACIÓ

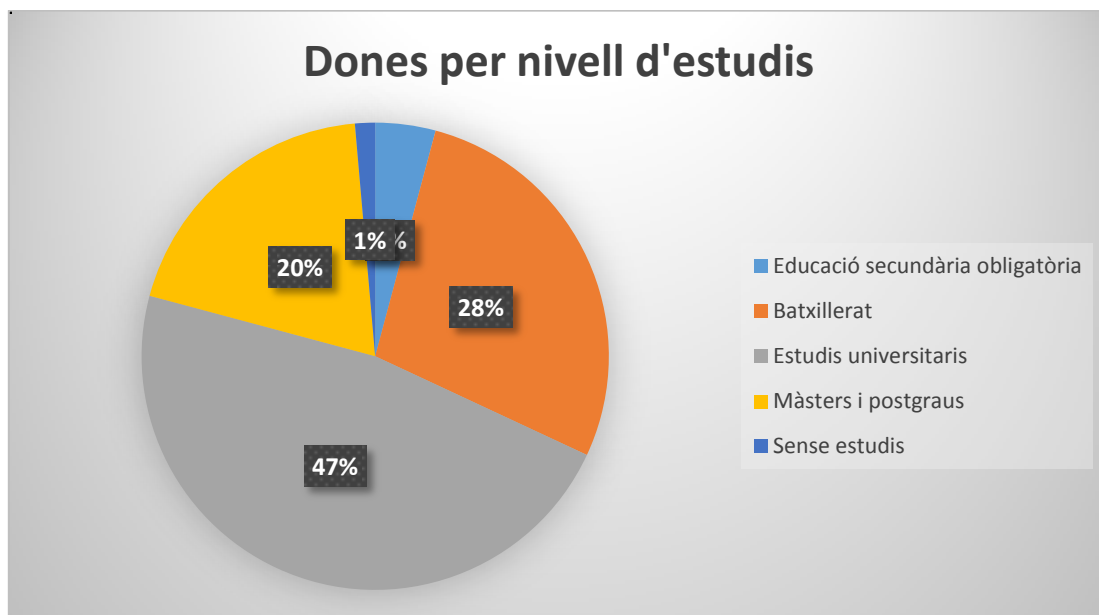
La institució educativa ha estat tradicionalment un dels centres de perpetuació dels rols i estereotips de gènere, però precisament per això té la potencialitat de ser un element transformador en pro de la igualtat. L'escola, en estreta coordinació i col·laboració amb les famílies, ha d'avançar cap a nous models educatius encaminats a eliminar des de la infància totes les discriminacions per raó de gènere que les persones adultes viuen en el seu dia a dia. Per això, la coeducació ha de ser un punt clau de les polítiques de qualsevol administració que vulgui treballar per l'eradicació del masclisme.

Nivell formatiu de la ciutadania

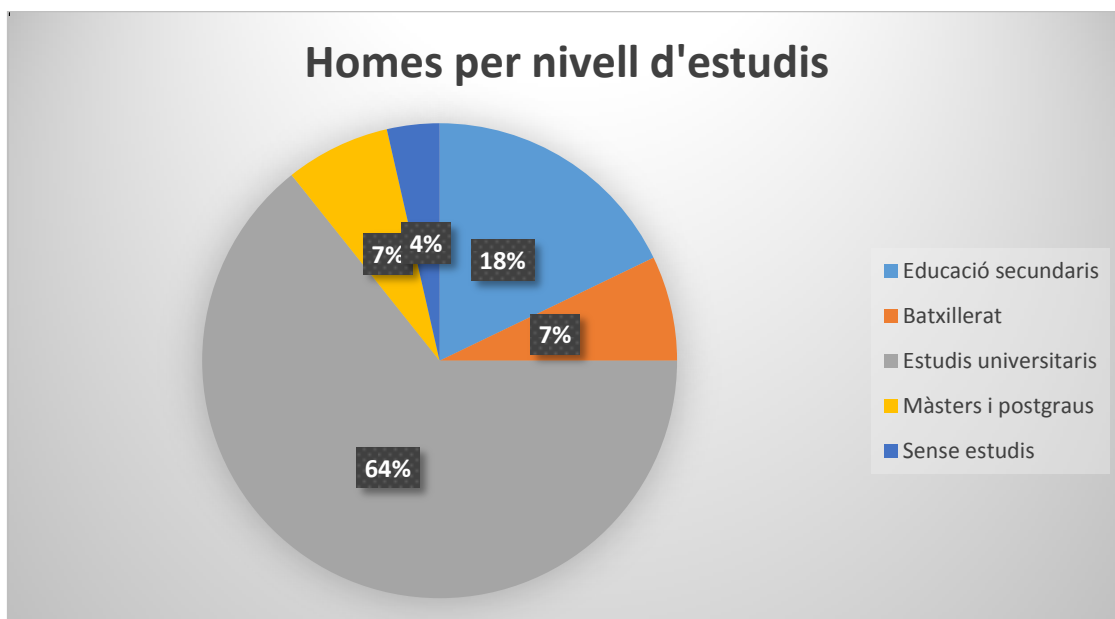
La lluita per l'alfabetització de les dones ha estat una de les fites principals del moviment feminista històricament, actualment però, el nivell d'analfabetisme ha disminuït de forma exponencial a la nostra societat. Pel que fa a Cambrils,

Les dones són les principals usuàries de l'Escola d'adults.

segons les dades d'Idescat actualitzades per últim cop l'any 2011, un 57% de la població de Cambrils compta amb estudis secundaris, fet que la situa al nivell del conjunt de la població catalana que es troba al 56%, tot i que compta encara amb un 8% de la població de més de 16 anys que no té cap titulació acadèmica. Malauradament l'Idescat no compta amb dades desagregades per sexe que ens puguin donar una imatge més acurada d'aquestes dades. Tanmateix, de les persones enquestades un 52% compta amb estudis universitaris i un 16% té formació postuniversitària. Però si ens fixem en aquestes mateixes dades desagregades per gènere, tal com podem veure als gràfics de més avall, d'entre les persones enquestades el percentatge d'homes amb estudis universitaris és força superior al de les dones (64% masculí vers el 47% femení), i les dones són un percentatge major en estudis de batxillerat, però també en estudis de màster i postgrau.

Gràfic 6. Autogenerat. Dades pròpies

Gràfic 6 bis. Autogenerat. Dades pròpies

Tenint en compte les tendències generalitzades pel que fa al nivell formatiu de la població adulta, cal posar especial atenció en l'oferta de programes formatius per a dones. En aquest aspecte

podem destacar els cursos d'alfabetització per a dones migrades als que hem fet referència en el punt anterior d'aquesta diagnosi.

Són d'especial interès en aquest sentit les dades facilitades per la coordinació de l'Escola municipal d'Adults Rosa dels Vents de Cambrils (Memòria 2016), segons les quals les dones ocupen de forma molt majoritària les places en tots els seus ensenyaments, concretament, de les 349 persones matriculades el curs passat un 36,7% eren homes i un 63,3% dones. Aquestes són les úniques dades desagregades per sexe de les que disposem sobre la formació per a persones adultes al municipi, seria d'interès de cara al futur continuar treballant en la recollida de més dades de forma separada per tal de poder establir una comparativa en aquest aspecte.

Finalment, en l'àmbit de la formació de persones adultes, també són d'especial interès per a la integració social i el benestar comunitari els cursos d'alfabetització digital per a persones grans, que els permeten accedir a les noves tecnologies i, per tant, contribueixen a evitar el seu aïllament social.

Llars d'infants i educació de 0 a 3 anys

Malgrat que l'etapa dels 0 a 3 anys no forma part del període d'escolarització obligatòria, les possibilitats d'accés a les llars d'infants ens permet mesurar aspectes com la possibilitat de conciliar la vida personal i familiar de la població. Així mateix, per als infants que acudeixen a centres públics o privats en aquesta primera etapa de vida, és fonamental el tipus d'educació que rebran de cara a la seva socialització posterior.

En dades de l'Idescat, l'any 2015 hi van haver 343 naixements a Cambrils, que actualment compta amb 2 llars municipals públiques i 3 de privades, tot i que com hem vist anteriorment l'Ajuntament compta també amb un servei d'Espai familiar per intentar donar un reforç a aquelles persones que no opten a places ni públiques ni privades.

Pel que fa a les preguntes que fan referència a les llars d'infants, 18 persones enquestades consideren que l'oferta actual d'aquest servei no és adequada, els motius que donen per justificar la seva resposta són principalment:

- Poques places públiques (destacat en 10 ocasions)

- Cost elevat de les llars d'infants municipals (destacat en 7 ocasions)

Cal tenir en compte que el fet que un municipi no compti amb una oferta satisfactòria quan a la cura dels nadons en edat preescolar pot ser un factor que contribueixi clarament a alimentar les desigualtats i discriminacions per raó de gènere, ja que davant la manca de recursos públics per fer-se càrrec de les criatures sovint són les dones les que opten per fer-se càrrec de forma personal d'aquesta responsabilitat, renunciant a la seva carrera professional o carregant amb dobles jornades que empitjoren substancialment la seva qualitat de vida.

Educació dels infants amb perspectiva de gènere

Actualment, Cambrils compta amb 6 escoles públiques d'educació primària, 3 instituts d'educació secundària i una escola concertada que imparteix des de pàrvuls fins a batxillerat. Hi trobem també una escola municipal de música, una Unitat d'Escolartització Compartida (UEC) i l'Escola d'Hoteleria i Turisme dedicada a la impartició de cicles formatius en aquests sectors de treball.

Cal destacar que en la memòria anual del Departament d'ensenyament de l'Ajuntament trobem una gran mancança de dades desagregades que dificulten el nostre anàlisi quan a la formació del jovent del municipi. Tanmateix, una de les sessions participatives prèvies a la redacció d'aquest Pla va anar destinada a parlar amb la regidoria i el personal tècnic d'aquest departament i es van poder recollir algunes dades de caire qualitatiu. Es va fer un repàs de les principals problemàtiques que els i les professionals identificaven al voltant de la seva feina pel que fa a la igualtat de gènere. Les qüestions més destacables del que es va parlar van ser:

- Sobretot en els cursos de secundària es detecta una **proliferació de les relacions violentes entre el jovent**, amb una pervivència molt marcada dels rols i estereotips tradicionals al voltant de la feminitat i la masculinitat.
- Hi ha **mancances de formació en el personal docent**, que en molts casos es plasmen en opinions poc igualitàries i pervivència de prejudicis en el propi professorat.
- Es fa **poc treball de formació amb les famílies**, es destaca la importància de millorar en el treball coordinat escola – família per tractar aquesta temàtica.

En la sessió de treball es van presentar els dos programes principals impulsats per treballar de forma activa la coeducació al municipi, el programa “Maletes coeducatives: vivim igual” i el servei de “Coeducació i salut a les escoles”:

El programa “Maletes coeducatives: Vivim igual” per a la coeducació

Aquest és un projecte efectuat des de l'Àrea Municipal de Polítiques d'Igualtat i la Biblioteca Pública Municipal i que ha comptat amb la col·laboració de la pintora i il·lustradora local Núri Mariné, que ha efectuat les il·lustracions del projecte i de les diverses maletes viatgeres.

Aquest projecte té per objectiu reforçar la tasca coeducativa que es du a terme al centres educatius de Cambrils en els àmbits de l'educació infantil, primària i secundària facilitant al professorat material específic per reforçar la seva tasca educativa envers el trencament dels estereotips de gènere, l'educació en la diversitat d'orientacions sexuals i/o identitats de gènere i contra la violència masclista, la resolució dels conflictes a través del diàleg, la comunicació i el respecte per les diferents maneres de ser.

Es tracta d'unes maletes itinerants, a les que podran tenir accés totes les escoles i Instituts de Cambrils demanant-les en sistema de préstec, a través de la web de la Biblioteca Pública Municipal, amb una temporalitat inicial d'un mes, prorrogable en funció de les necessitats del centre educatiu, i que contenen un total de 180 de materials diversos entre contes, novel·la juvenil, àlbums il·lustrats i DVD's seleccionats per als diferents alumnats per tal de facilitar el treball docent de la coeducació a les aules.

Els contes d'infantil i primària es troben dividits en cinc àrees:

- La diversitat sexual, la diversitat familiar i els abusos sexuals.
- Estereotips i rols de gènere. El sexisme. Noves masculinitats
- Grans dones, el paper històric de les dones en la nostra societat
- Els oficis tradicionalment masculins-femenins. Les tasques a la llar
- Resolució de conflictes quotidians amb diàleg i comunicació. Superació de les pors.

- La violència familiar i de gènere explicada als infants.

I les novel·les i obres juvenils tracten els següents temes:

- Diversitat sexual
- Grans dones, el paper històric de les dones en la nostra societat
- El maltractament i la violència de gènere
- El paper de les dones en la societat actual i en les societats subdesenvolupades, estereotips i rols de gènere

Aquest projecte s'ha iniciat aquest curs 2017-2018 i caldrà preveure accions concretes que garanteixin la seva continuïtat ja que és un molt bon exemple de bona pràctica en l'àmbit de la coeducació impulsat per l'administració municipal.

Servei “Coeducació i salut a les escoles” de Cambrils

Ja hem fet una presentació d'aquest servei en l'apartat de la Diagnosi reservat per a l'àmbit de la salut en el qual hem posat de manifest la bona feina realitzada en base a aquesta iniciativa que pretén posar en coordinació les àrees de Salut Pública i Ensenyament i l'Hospital de Cambrils per tal d'oferir tallers i sessions pràctiques de promoció de la igualtat de gènere i els hàbits saludables a les escoles que el 2014 va oferir més de 200 sessions en escoles i instituts municipals¹. Malauradament, ja hem dit que des de l'any 2016 aquest projecte s'ha vist mancat de recursos i s'ha posat en perill la seva continuïtat, caldrà doncs preveure accions concretes encaminades a garantir la pervivència del mateix i la posada en marxa de noves accions.

¹ <http://diaridigital.tarragona21.com/cambrils-proposa-200-sessions-sobre-coeducacio-i-salut-a-escoles-i-instituts/>

Valoració dels serveis educatius municipals i noves propostes

De les persones que han respost l'enquesta, un 53% responen que tenen menors a càrrec en edat escolar. Tot i que hi ha 42 persones que responen que l'oferta i gestió dels centres escolars del municipi és adequada, només responen afirmativament 28 persones de les 53 que actualment hi tenen menors escolaritzats.

Quan a les preguntes 2.2 i 2.3 de l'enquesta, destinades a mesurar el grau de satisfacció de les persones enquestades al voltant dels centres de primària i instituts de la seva localitat, el 52% diu estar satisfet amb les escoles, en canvi, aquest percentatge cau fins el 34% quan es fa la mateixa pregunta respecte dels centres de secundària. Els motius principals exposats per justificar la manca de satisfacció vers aquest servei són:

- Manca de recursos.
- Diferències entre centres respecte a les necessitats de l'alumnat: es destaquen problemes de segregació per raó d'origen en alguns centres amb gran concentració d'alumnat nouvingut.

Finalment, es demanava a les persones enquestades que especificuessin quin interès els suscitaven algunes accions proposades per mesurar la possibilitat d'incloure-les al Pla, els resultats han estat els següents:

- Recomanar i oferir formació específica a la comunitat escolar, en l'ús d'un llenguatge no sexista i en l'ús d'una imatge no sexista, en l'elaboració de comunicacions i materials escolars: ha estat marcat com a màxima prioritat per un 50% de les persones enquestades.
- **Promoure i col·laborar en les campanyes de sensibilització dirigides a pares i mares sobre la necessitat de la coeducació de les seves filles i fills:** ha estat marcat com a màxima prioritat per un 69% de les persones enquestades.
- Realitzar jornades de sensibilització a la comunitat escolar sobre la distribució de les responsabilitats familiars i domèstiques, potenciant el valor de les feines quotidianes de la llar: ha estat marcat com a màxima prioritat per un 66% de les persones enquestades.

- Crear serveis específics d'orientació acadèmica i professional: ha estat marcat com a màxima prioritat per un 47% de les persones enquestades.
- Crear un espai d'atenció a les famílies on treballar els rols educatius dels pares i mares envers les seves filles i fills: ha estat marcat com a màxima prioritat per un 50% de les persones enquestades.

Per altra banda, dels grups de treball on van assistir personal tècnic dels serveis d'ensenyament van sorgir les següents propostes:

- Organitzar “escoles de pares i mares” per treballar conjuntament amb el personal docent els rols i estereotips i abordar-los de forma coordinada des de la família i l'escola. Així com per conscienciar les famílies de les problemàtiques que poden afectar les seves criatures si no treballen en pro de la igualtat de gènere.
- Ampliar la formació del professorat impulsada des de l'administració municipal.
- Millorar la coordinació entre administració i centres escolars quan al treball en favor de la igualtat de gènere.
- Impulsar la creació d'una figura que vetlli per la igualtat de gènere i promogui la coeducació dins dels centres educatius.

Per tant es destaca especialment per part de tots els agents interessats la necessitat de generar sinèrgies famílies – escola per tal de tractar les temàtiques relacionades amb la igualtat i la coeducació. Caldrà preveure accions en aquest sentit.

ESPAI DOMÈSTIC I VIDA QUOTIDIANA

Aquest és un dels eixos principals de qualsevol treball que pretengui millorar les condicions de vida de les dones i, per extensió del conjunt de la població d'un municipi. L'esfera familiar ha estat tradicionalment invisibilitzada en les polítiques municipals, complint amb la divisió entre esfera pública i esfera privada en que es basa allò que anomenem divisió sexual del treball: amb aquest concepte definim el fet que històricament els rols de gènere han servit per atribuir a les dones un paper secundari en la vida pública, partint de la base que les tasques desenvolupades majoritàriament per aquestes no contribuïen a la millora de l'economia per no ser remunerades. Aquesta concepció, però, oblida que els treballs domèstics i de cura de les persones són imprescindibles per garantir la qualitat de vida de totes les persones i, per tant, també d'aquelles que treballen en l'àmbit del mercat laboral.

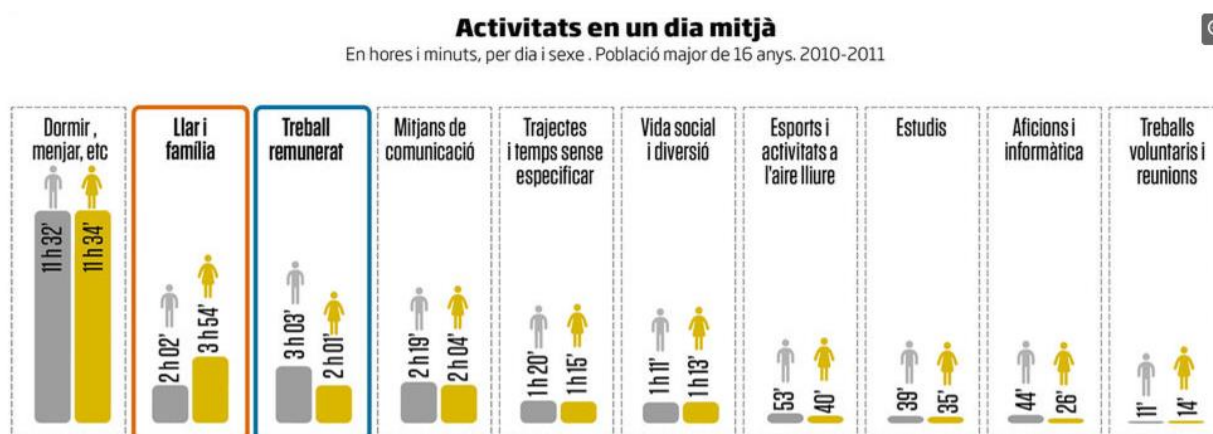
Malgrat que en l'actualitat, amb la incorporació massiva de les dones al mercat laboral remunerat, els rols tradicionals s'hagin anat modificant, les dades demostren que les tasques domèstiques i de cura de les persones són un àmbit encara molt feminitzat i on el repartiment continua no essent equitatiu. Abans de presentar els resultats concrets obtinguts pel municipi de Cambrils en aquest aspecte, fem una breu exposició de dades obtingudes pel conjunt de Catalunya en els últims anys.

El treball domèstic a Catalunya

L'Enquesta dels Usos del Temps, elaborada a Catalunya els anys 2010 i 2011 va permetre mostrar nombroses dades sobre el repartiment horari de les diverses vessants de la vida quotidiana d'homes i dones. En un informe de revisió d'aquesta enquesta publicat el febrer de 2017 s'explica que: "La jornada mitjana de la població catalana (de 10 anys i més) es distribueix en unes onze hores i mitja a cures a la pròpia persona, incloent-hi dormir, higiene personal i àpats; en tres hores a la cura i atenció de la llar i als membres de la família; unes dues hores i

mitja al treball remunerat (cal tenir en compte que és la mitjana del conjunt de la població no només de la que treballa); més de dues hores al consum de mitjans de comunicació; una hora i quart a la vida social i a la diversió; gairebé cinquanta minuts als esports i a les activitats a l'aire lliure, i trenta-set minuts a l'estudi.”²

Aquestes dades es plasmen gràficament de la següent manera:

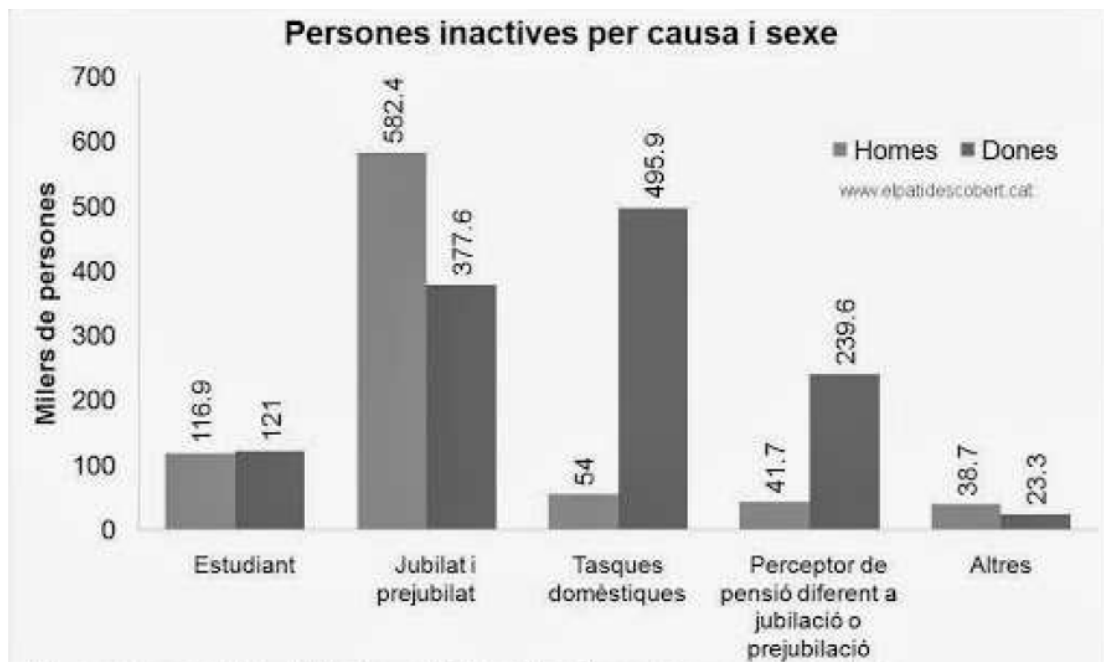

Gràfic 7. Enquesta d'Usos del Temps 2010 - 2011 - Idescat - Gràfic publicat pel Diari Ara

Es veia doncs una diferència substancial entre la dedicació al treball domèstic i les tasques de cura per raó del gènere, dedicant-hi les dones una mitjana de 3:54 hores diàries davant les 2:02 hores dels homes. Aquesta sobre responsabilització femenina vers les tasques domèstiques ha estat un dels factors que ha dificultat històricament la seva participació no només en el mercat laboral, sinó també en la vida social i associativa del municipi. Per aquest motiu, quan parlem del temps dedicat a l'espai domèstic és necessari fer esment a la manca de reconeixement que reben aquestes tasques que, dins l'economia formal no són catalogades com a treball, per això, sovint les dones apareixen com un col·lectiu que té molta més presència que els homes dins dels que s'anomena "població inactiva", és a dir, persones que aparentment ni treballen ni busquen feina. A l'Enquesta de Població activa realitzada per l'Idescat l'any 2013 es pot veure clarament aquest concepte, ja que les persones que es dediquen a les tasques domèstiques apareixen dins

² Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona, "Quantificació econòmica del treball domèstic i de la cura de persones no remunerat a Catalunya", Febrer 2017

la mateixa categoria que les persones jubilades o perceptores de pensions no contributives, sense tenir en compte la diferència de càrrega de treball real que tenen unes i les altres.

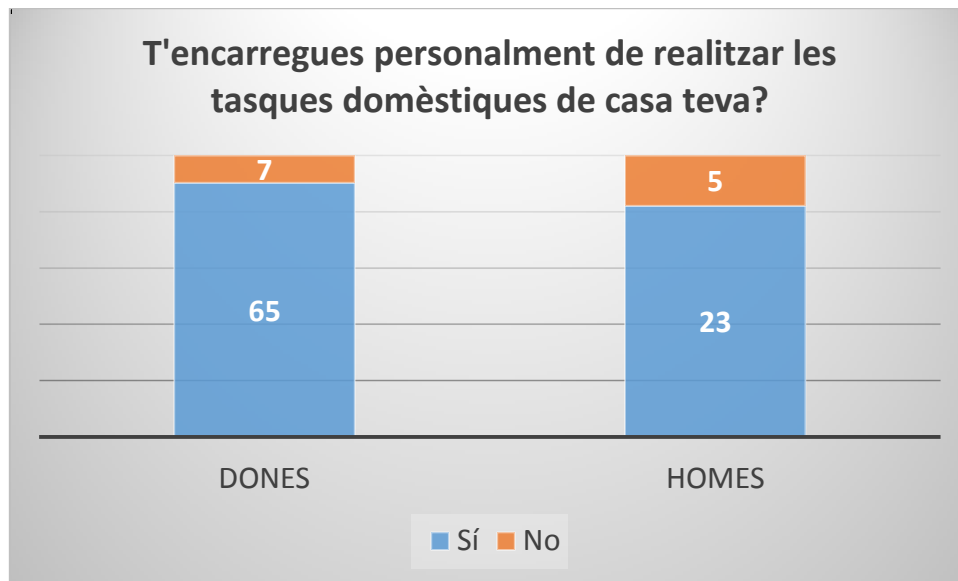

Gràfic 8. Font Enquesta de Població Activa de Catalunya 2013

Totes aquestes dades les tractarem també en l'apartat dedicat a l'àmbit del treball productiu, per tal d'establir les diferències en la situació sociolaboral d'homes i dones tant de forma genèrica com en el municipi concret que estem analitzant.

Les dades al municipi de Cambrils

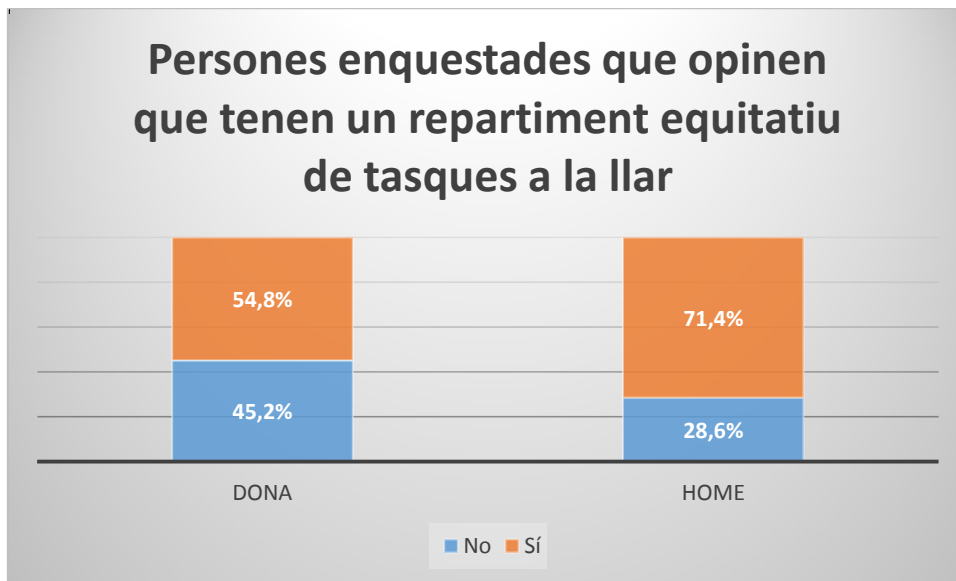
Pel que fa concretament al municipi de Cambrils, a la pregunta "T'encarregues personalment de realitzar les tasques domèstiques de casa teva?" responen afirmativament 78 persones, la resposta és majoritàriament afirmativa tant en les dones (un 90%) com en els homes (un 82%).

Gràfic 9. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Veiem doncs que aparentment dones i homes comparteixen responsabilitats de forma força igualitària quan a tasques domèstiques. Tanmateix a la pregunta **“Consideres que a casa teva hi ha un bon repartiment de les tasques domèstiques?”** només un 54% de les persones enquestades responen afirmativament. En aquest punt trobem una opinió força diferenciada entre dones i homes, mentre de les primeres les que responen afirmativament són un 47% (34 de 72), en el grup dels homes són un 71% (20 de 28) els que consideren que el repartiment de tasques a casa seva és el correcte.

Pel que fa a les hores que dediquen homes i dones setmanalment a les tasques domèstiques, un 64% dels homes enquestats dediquen 10 hores o menys a la setmana a aquestes feines, en canvi aquest percentatge es redueix fins al 44% en cas de les dones i són un 56% d'aquestes les que dediquen més de 10 hores setmanals a encarregar-se de la llar.

Gràfic 10. Elaboració pròpia. Dades pròpies

D'aquestes xifres se'n pot concloure que sovint la percepció subjectiva sobre aquesta temàtica coincideix poc amb la realitat, tenint en compte que la diferència és notable entre la dedicació de dones i homes a aquest àmbit de la vida quotidiana. Sí que es detecta però cert interès per part de les persones enquestades per millorar en aquest aspecte ja que són un 60% del total de les persones enquestades els que responen que fomenten la participació igualitària entre els seus fills i filles.

Cal tenir en compte que la concepció al voltant de la coresponsabilitat és un dels punts en que hi ha més discrepància entre dones i homes, sovint pel fet que l'educació rebuda per unes i altres i el seu procés de socialització fa que la manera com entenen les necessitats de gestió d'una llar sigui completament diversa, d'aquí probablement el fet que més del 70% dels homes enquestats consideri que el repartiment de tasques a casa seva és el correcte, mentre són menys d'un 60% de les dones les que donen aquesta resposta.

De cara a les propostes plantejades en el Pla caldrà tenir en compte que el fet que les dones dediquin molt més temps que els homes a aquestes tasques és un dels factors de discriminació més presents actualment i que va acompanyat del risc d'aïllament social i manca de possibilitats de progrés laboral d'aquestes. La manca de reconeixement de les tasques domèstiques com a treball impossibilita moltes dones per disposar d'un sou, una regulació dels seus horaris, temps de descans o vacances. Per això, caldrà fer propostes encaminades a fomentar la desaparició

d'aquest desequilibri i posar en valor aquestes tasques per al conjunt de la societat, així com promoure la coresponsabilitat familiar en contraposició als vells models de conciliació familiar que només buscaven permetre que les dones tinguéssim temps de fer de mestresses de casa a la vegada que sortíem a treballar al mercat productiu.

A continuació analitzem les condicions de treball al municipi de Cambrils posant-ho en relació amb tot el que acabem d'exposar.

CONDICIONS DE TREBALL

Condicions laborals al municipi de Cambrils

Tal com hem exposat en l'apartat d'aquesta diagnosi dedicat a la situació demogràfica de Cambrils, pel que fa a la situació del mercat laboral al municipi comptem amb dades molt actualitzades que ens mostren un total d'11.929 persones afiliades a la Seguretat Social, que suposen un 36% del total de la població. Així mateix, de les persones en edat de treballar, veiem que hi ha registrades 2.245 persones aturades, de les quals 978,6 homes (44%) i 1.266,7 dones (56%).

	Treball		
	Cambrils	Baix Camp	Catalunya
Persones afiliades a la Seguretat Social segons residència. Març de 2017			
Homes	6.511	38.216	1.640.331
Dones	5.418	31.789	1.427.869
Total	11.929	70.005	3.068.200
Atur registrat. Per sexe. Mitjanes anuals. 2016			
Homes	978,6	6.147,7	215.713,5
Dones	1.266,7	7.255,7	254.891,7
Total	2.245,3	13.430,3	470.605,2

Taula 4. Elaboració pròpia. Font Idescat

També hem vist en el punt anterior que en aquestes xifres caldria sumar-hi les dades de la població inactiva, que en gran mesura són dones que no formen part del mercat laboral (tradicionalment concebut) perquè es dediquen íntegrament a realitzar tasques domèstiques i de cura, tot i que malauradament no disposem de dades concretes en aquest sentit en el municipi. Per altra banda, però, veiem que Cambrils segueix la tendència tant de la comarca del Baix Camp com del conjunt de Catalunya en que fins i tot en les persones afiliades a la Seguretat

Cambrils segueix la tendència tant de la comarca del Baix Camp com del conjunt de Catalunya en que fins i tot en les persones afiliades a la Seguretat Social, en tots els casos l'atur femení supera el masculí.

Social, en tots els casos **l'atur femení (56% de persones aturades) supera el masculí (44%)**. Aquest fenomen va estretament lligat al fet que continuïn sent les dones les més disposades a renunciar a tenir una feina remunerada o a empitjorar les seves condicions laborals (categories més baixes, contractes temporals o a temps parcials, etc.) per tal de fer-se càrrec de les tasques de gestió de la llar. En aquest sentit, el foment de la coresponsabilitat i de les mesures de conciliació reals tenen una importància cabdal.

Quan parlem del treball en perspectiva de gènere, a més, caldrà que tinguem sempre present que dins del grup de població ocupada no es contemplen totes aquelles dones que realitzen tasques domèstiques³, així com tampoc aquells homes i dones que treballen en l'anomenada "economia submergida", és a dir, que realitzen treball productiu sense cap garantia ni drets laborals reconeguts (a més de no aparèixer a les estadístiques de la Seguretat Social). Aquesta realitat és molt present en municipis en que la població realitza tasques estacionals de tot tipus, en el cas de les dones és força comú el perfil de dona que durant períodes concrets de l'any es dedica a fer tasques domèstiques i de cura per famílies que no viuen tot l'any al municipi i que, a més, paguen aquests treballs de manera informal, sense contracte i sense cap garantia de les condicions laborals. En conseqüència, totes aquestes dones formen part de l'anomenada població inactiva, és a dir, aparentment no generen riquesa, no treballen i no cotitzen. Però aquesta situació és completament falsa i, a més, contribueix a empitjorar de manera evident les condicions materials i de salut d'aquestes persones.

En les sessions participatives realitzades la majoria de persones amb les que vam poder conversar feien referència a les especials característiques del municipi que, degut a l'alta afluència de turistes, així com la proximitat al parc d'atraccions Port Aventura, suposaven que un alt percentatge de la població ocupada ho fes en feines de baixa qualificació relacionades amb l'hostaleria i el turisme, en molts casos en feines de cara al públic. Aquest fet determina sovint que les condicions laborals tinguin forces mancances i que es donin discriminacions específiques per gènere en l'àmbit laboral. **Segons dades de l'Idescat del mes de juny de 2017, 6.211**

³ Veure gràfic número 8 d'aquesta Diagnosi

persones de les que consten afiliades a la Seguretat Social al municipi de Cambrils ho estan dins del sector de serveis, xifra que representa un 90% del total de persones treballadores.

Cal tenir en compte que el sector dels serveis és el més feminitzat, per ser també on s'enquadren totes aquelles feines que encaixen amb els rols tradicionalment femenins: cura de persones, educació, sanitat, tasques de neteja, atenció al públic en hostaleria i oci nocturn, etc. Per tant, la presència de dones en aquest sector sol ser força elevada i, si com hem vist el municipi pateix una forta temporalitat en les èpoques de feina, les dones es veuran afectades per la mateixa. El fenomen pel qual en el mercat laboral les dones i els homes es reparteixen de forma desigual pels diversos sectors d'ocupació s'anomena **segregació horitzontal**.

Per aprofundir una mica més en aquestes dades, una part de l'enquesta realitzada anava destinada a preguntar sobre aquesta temàtica. De les persones enquestades el 81% compten actualment amb una feina remunerada, dada que contrasta amb l'obtinguda de l'Idescat segons la qual és només un 36% de la població de Cambrils la que està afiliada a la Seguretat Social, però que ens permet fer un anàlisi d'un grup ampli de persones treballadores de la població estudiada.

De les 81 persones que han contestat afirmativament, 61 eren dones (84,7 % del total) i 20 eren homes (el 83,3% del total), per tant, aparentment no es veuria una diferència accentuada entre l'ocupació masculina i femenina quant a quantitat. Tot i que cal recordar que amb dades de l'Idescat, extretes d'una mostra molt més representativa, l'atura registrat al municipi és un 44% masculí front del 56% femení.

Caldrà doncs tenir en compte a l'hora de plantejar accions concretes la necessitat d'establir mesures per garantir un nivell de vida digne malgrat l'elevada temporalitat, així com la promoció de llocs de feina de major qualitat dins del municipi i les mesures per combatre la falsa taxa d'inactivitat. També serà necessari preveure mesures encaminades a la prevenció i abordatge de l'assetjament moral i sexual en l'àmbit laboral que és un dels factors de risc més present en la vida de les dones treballadores. Tanmateix, actualment el Departament de Polítiques actives d'ocupació de l'Ajuntament no compta amb cap programa específic de promoció de l'ocupació femenina.

Conciliació de la vida personal, familiar i laboral i discriminació

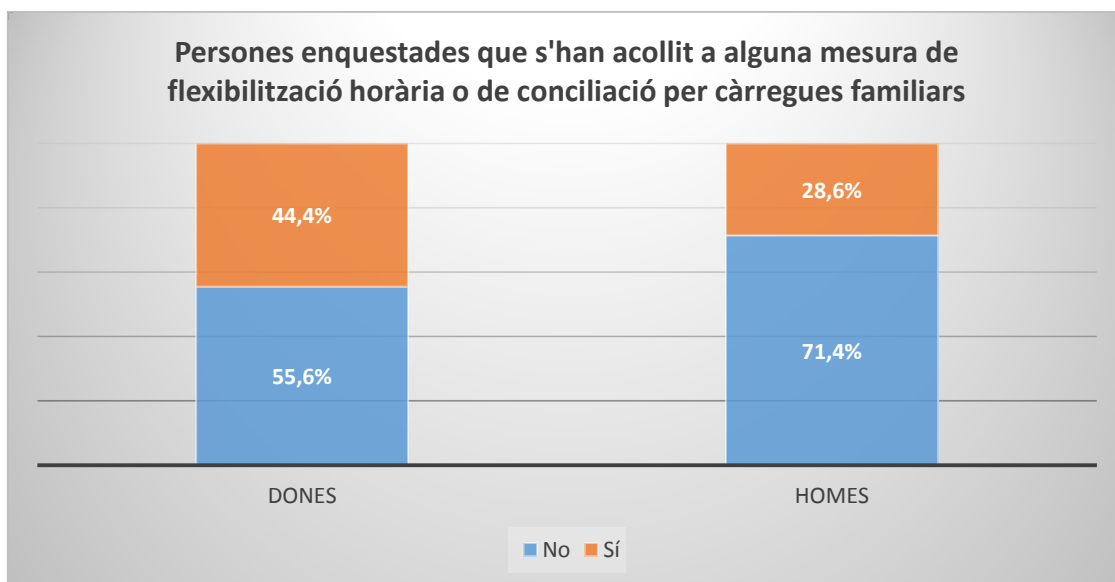
En l'àmbit del treball, quan parlem d'igualtat de gènere, una de les dades que cal tenir més en compte és la capacitat de les persones treballadores de conciliar la vida familiar i professional, per ser aquest un dels problemes que més afecta la vida de les dones en l'actualitat. Quan hem fet referència a l'àmbit domèstic hem pogut comprovar que el temps de dones i homes es reparteix de forma diversa i sovint força desequilibrada. Mentre els homes tenen una divisió molt més clara entre temps de treball (remunerat i organitzat) i temps d'oci (de lliure disposició i gratuït), per les dones és molt més difícil de delimitar aquest concepte, ja que quan acaben la jornada estrictament laboral (remunerada), en molts casos han de fer front a nombroses tasques de gestió i organització de la vida familiar que no es poden incloure dins la categoria d'oci però que no reben el reconeixement de treball, però que són imprescindibles per garantir el benestar de tots els membres de la nostra societat. És en base a aquesta qüestió que parlem de la necessitat de conciliar els temps, els espais i les responsabilitats de la vida de les persones, sense que això suposi un pèrdua de la qualitat de vida ni impliqui renúncies en l'àmbit personal i/o laboral.

Tradicionalment, el disseny de les anomenades mesures de conciliació ha anat destinat a possibilitar que les dones es poguessin fer càrrec de les responsabilitats familiars i, a la vegada, poguessin complir amb una feina remunerada: les baixes de maternitat enteses com una incapacitat laboral o les excedències per cura de menors no remunerades, entre d'altres, han estat gaudides majoritàriament per dones, que eren les que es sentien amb l'obligació (o la pressió social) de no descuidar la casa i les criatures mentre també treballaven, i que, a més, normalment ja tenien unes condicions de feina pitjors, de tal manera que els hi era més fàcil renunciar-hi. Recordem que segons les últimes dades presentades per la Generalitat de Catalunya, la bretxa salarial actual suposa que les dones cobrem fins un 26% menys de salari brut anual mitjà que els homes⁴. Per això actualment des de molts àmbits s'ha posat èmfasi en que el concepte de conciliació ha estat una trampa per moltes dones i els ha suposat una sobrecàrrega ja que al llarg de tot aquest temps s'ha pogut comprovar que els homes no

⁴ La situació de desigualtat salarial a Catalunya entre homes i dones, Departament de Treball, afers socials i famílies, febrer de 2017

utilitzaven aquestes mesures suposadament neutres i no renunciaven a cap dels seus espais. Per això s'ha apostat per canviar el concepte pel de **coresponsabilitat**, entenent que per moltes mesures de conciliació que es promoguin des de les empreses, i que han de continuar existint, el veritable canvi passa per conscienciar els homes del fet que les tasques domèstiques han de ser una responsabilitat compartida en igualtat de condicions, no un deure per les dones treballadores.

Si ens fixem en les dades quantitatives que hem pogut extreure de les enquestes realitzades a Cambrils, veiem que de les 100 persones enquestades només 51 responen afirmativament a la pregunta “**consideres que la teva empresa ofereix mesures adequades de conciliació de la vida familiar i laboral?**” fet que demostra cert grau d'insatisfacció al voltant d'aquesta temàtica que és compartit tant per homes com per dones. Tanmateix, a la pregunta “T'has acollit en la teva empresa actual o anterior a alguna mesura de flexibilització horària o de conciliació per càrregues familiars?” han respost que sí 40 persones, suposen amb una diferència important de gènere: un 44,4% del total de les dones enquestades afirmen haver-se acollit a aquestes mesures per càrregues familiars però en el cas dels homes la proporció baixa fins al 28,6%.

Gràfic 11. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Aparentment, la flexibilització horària pot semblar un avantatge, però la cultura empresarial actual, molt poc comprensiva amb la realitat extralaboral de les persones, tendeix a donar menys beneficis a aquells treballadors i treballadores que decideixen dedicar menys temps de l'esperat a la seva feina. Així doncs, es probable que acollir-se a alguna mesura de conciliació com pot ser la reducció de jornada per cura de menors repercuteixi negativament en les oportunitats de promoció laboral de les persones. En aquest sentit, a la pregunta "Consideres que la teva empresa actual o anterior es produeix o produïa discriminació entre dones i homes?" han respost afirmativament 24 persones enquestades, de les quals 21 eren dones i només 3 homes. Les principals qüestions exposades per motivar aquesta resposta han estat:

- Quasi la totalitat de les respostes fan referència a la discriminació salarial de les dones.
- **Es destaca en nombroses ocasions el fet que els homes tenen més facilitat quan a la promoció laboral dins les empreses.** Aquest fenomen de discriminació és molt comú i s'anomena **segregació vertical**.

Quan parlem de discriminacions en el mercat laboral també caldrà que tinguem en compte que moltes dones treballen en l'àmbit de l'economia submergida, és a dir, treballs que habitualment no compleixen amb cap garantia dels drets laborals mínims i que molt sovint són ocupats per dones amb especial risc de vulnerabilitat com poden ser col·lectius amb poca formació o dones migrades que tenen dificultats per inserir-se en el mercat de treball formal. En base a aquestes qüestions es realitzaran diverses propostes per tal que l'administració pública pugui contribuir a millorar la situació de les persones treballadores del seu municipi.

CONDICIONS ECONÒMIQUES

Ja hem parlat anteriorment d'àmbits que condicionen especialment la situació econòmica d'una persona, com poden ser l'àmbit laboral o la situació familiar i cultural. Tanmateix, en aquest punt farem una mirada a quins són els factors de risc per a les dones derivats específicament del seu nivell adquisitiu. Per fer-ho cal que fem referència a algunes dades que ja hem valorat anteriorment:

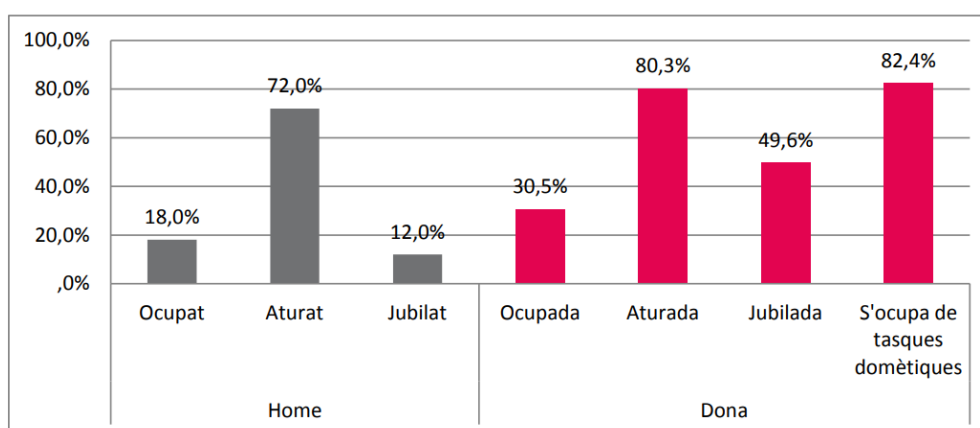
- a) Les dones tenen una esperança de vida més elevada que els homes, hi ha un risc específic associat a les dones grans que viuen soles per haver quedat vídues i que tenen ingressos escassos o inexistents per no haver cotitzat durant la seva edat laboral.
- b) Les famílies en que un sol progenitor es fa càrrec dels fills i filles són majoritàriament monomarentals, és a dir, és la mare l'única adulta amb possibilitats d'obtenir ingressos del nucli familiar.
- c) Les dones compten amb pitjors condicions laborals: més temporalitat, jornades reduïdes i sous més baixos, entre d'altres discriminacions.
- d) El col·lectiu de dones migrades és especialment vulnerable per les seves condicions socials i culturals que sovint les aïllen del mercat laboral i les mantenen en situació de dependència econòmica.

Situació general de Catalunya

Sabem que un percentatge important de la població a Catalunya acusa greument els efectes de la crisi, la precarietat laboral, les retallades en serveis públics, la desigualtat social i l'exclusió són fenòmens de risc que afecten a gran part de la població, fins i tot les persones que compten amb una feina remunerada.

Si ens fixem en les dades que reflecteixen el risc de pobresa a nivell de Catalunya, actualitzades l'any 2015, veiem que les dones tenen més risc d'exclusió en totes i cadascuna de les variables i, a més, en el seu cas s'afegeix a l'equació aquelles dones que es dediquen exclusivament a les tasques domèstiques que, com ja hem dit, són persones ocupades en una activitat no remunerada i no reconeguda socialment.⁵

Persones en risc de pobresa en funció de l'activitat (supòsit d'autonomia). Catalunya 2015.

Gràfic 12. Elaboració Observatori IQ. Dades de l'Enquesta de condicions de vida del 2015

Aquestes dades, recollides en l'Informe de Condicions de vida i treball elaborat per Comissions Obreres el mes de març de 2017 demostra que les enquestes de condicions econòmiques tradicionals han mesurat els ingressos per unitat familiar, dividint-los en proporcions iguals per tots els membres de la llar. El fet de no mostrar les dades desagregades per sexe ha fet que no es pogués copsar que sovint els ingressos aportats per ambdues parts d'una parella heterosexuals són desiguals, així com les pensions que perceben els uns i les altres. Per això, s'ha realitzat una nova recollida de dades desagregades que mostra que en el cas de les pensions de jubilació, per exemple, els homes cobren 1.190,73 € de mitjans mentre que les dones ingressen 691,77 € de mitjana.

Així, la taxa de risc de pobresa calculada en supòsits d'autonomia, és a dir, no per unitats familiars sinó tenint en compte les persones adultes individualment, les xifres de risc de pobresa

⁵ Informe Condicions de vida i treball de les Dones, Comissions Obreres de Catalunya, març 2017

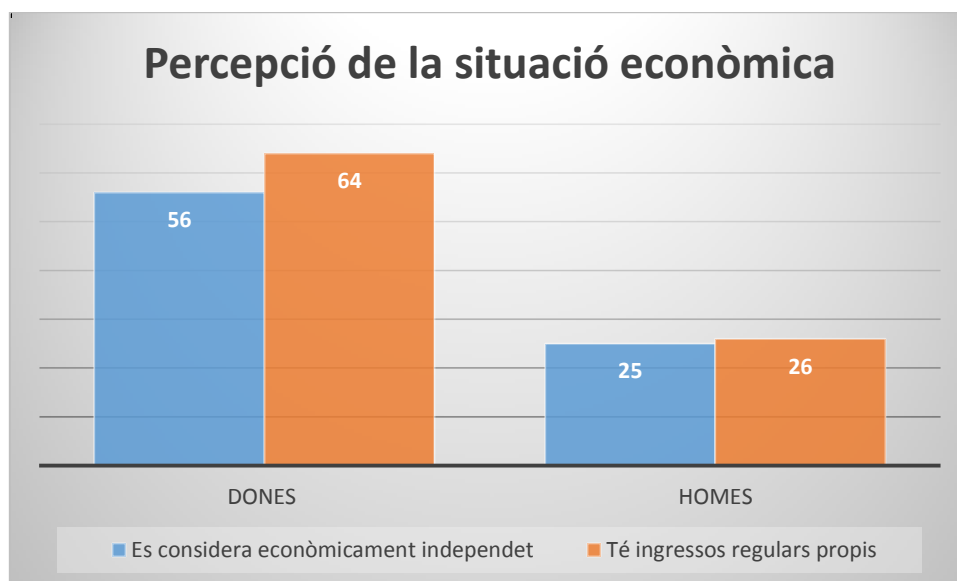
es disparen en el cas de les dones fins al 49,7% mentre que en els homes es mantenen al 25,7%.

Caldrà doncs posar especial atenció a proposar mesures encaminades a contrarestar els principals factors de risc que afecten les dones, partint de la base que quan parlem de dificultats econòmiques aquestes en són les principals afectades.

Condicions econòmiques de la població de Cambrils

Pel que fa a la situació econòmica de la població de Cambrils comptem amb poques dades quantitatives que ens permetin fer un estudi acurat amb perspectiva de gènere, ja que les poques dades de les que disposa l'Idescat no estan desagregades per sexe i, per tant, se'ns fa difícil fer-ne una interpretació exhaustiva. Sí que comptem, però amb el retrat que hem pogut obtenir de les respostes a les enquestes realitzades a 100 persones del municipi, tot i que cal tenir en compte que, com ja hem dit, 81 d'aquestes persones estan treballant actualment i això no es correspon amb les taxes d'ocupació presentades segons l'Idescat.

En primer lloc, a la pregunta "Et consideres una persona econòmicament independent?" responen afirmativament 81 persones, que coincideix precisament amb la xifra de persones que responen que comptem amb una feina remunerada. Però, davant la pregunta "Tens ingressos propis regulars" s'amplia la resposta fins a 90 persones.

Gràfic 13. Elaboració pròpia. Dades pròpies

És curiós veure com hi ha 8 dones que, tot i comptar amb ingressos regulars, no es consideren econòmicament independents, i aquesta diferència en els homes és només d'un cas. En aquest sentit, a la pregunta "Consideres que la teva situació econòmica és l'adequada?" el nombre de persones que responen afirmativament es redueix fins al 60% del total, i són només 44 dones les que responen que sí, un 69% de les que diuen comptar amb ingressos regulars propis. En el cas dels homes el percentatge cau fins un 62% dels que tenen ingressos propis, fet que mostra una major insatisfacció per part dels homes envers el seu estat econòmic actual.

Les proporcions, però, canvien de forma sorprenent quan es pregunta "**Depens dels ingressos d'una altra persona per fer front a les teves despeses quotidianes?**", en aquest cas responen afirmativament un total de 31 persones, de les quals 25 són dones i 6 homes. Per tant, un 34,7% de les dones enquestades, respecte d'un 21,4% dels homes. I d'aquestes 25 dones, 20 diuen que depenen específicament de la seva parella per tal de poder mantenir-se econòmicament.

Cal tenir en compte que la dependència econòmica és una dels principals factors de risc en cas de relacions de parella violentes, tant és així que la Llei 5/2008, del Dret de les Dones a eradicar la violència masclista, del Parlament de Catalunya, reconeix en el seu article 4 la violència econòmica com una de les formes de violència de gènere i la defineix com:

“Violència econòmica: consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d’una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l’àmbit familiar o de parella.”

Per tant, la dependència econòmica no només és un factor de risc vers la feminització de la pobresa, sinó que pot ocasionar situacions de violència específica cap a les dones. Caldrà doncs preveure accions concretes en aquest sentit.

Finalment, cal tenir en compte que la millora de la situació econòmica de les dones no pot entendre’s com un fet aïllat, sinó que és necessari posar-la en relació amb la millora de les seves condicions generals que passa per preveure mesures formatives, ocupacionals i de participació en la comunitat, per tal d’eliminar de forma conjunta els diversos factors d’exclusió social.

URBANISME, HABITATGE I MOBILITAT

Les dones i l'espai urbà

La ciutat contemporània es configura com un espai en què les relacions entre les persones són constants, i totes elles s'enquadren en un context determinat i amb unes pautes de socialització en que el gènere hi té molt a veure. La relació que les dones tenen amb la ciutat i els espais que la conformen afecten tots els aspectes de la seva vida quotidiana

Al segle XIX, amb l'esclat de la Revolució Industrial, sobretot a la Gran Bretanya, es comença a gestar un model social organitzat al voltant de la imatge de la família burgesa, en que els homes acudeixen en massa a les fàbriques, mentre les dones resten a casa tenint cura de les criatures. La industrialització i les polítiques liberals comencen a construir un arquetip d'home com a figura pública, ciutadà, cap de família i subjecte polític que, en molts casos, es recollia fins i tot a les lleis amb prohibicions expresses per a les dones de prendre decisions sobre la seva capacitat econòmica o que preveïen el deure d'obediència als seus marits. Tot i que aquestes legislacions es van anar derogant en la majoria de països europeus durant les primeres dècades del segle XX, a l'Estat Espanyol es mantindrien fins la dècada de 1970 a causa de la legislació misògina del règim franquista, que establí els valors atribuïts a la mare, esposa i mestressa de casa (abnegació, cura, protecció...) com únic objectiu possible i desitjable per a la vida de les dones i com les seves úniques aptituds naturals. En base a aquest model de la dona com a àngel de llar, en l'imaginari col·lectiu l'espai domèstic ha esdevingut l'ideari de seguretat i protecció envers els perills del món exterior i ha configurat una determinada manera de moure's i concebre l'espai públic.

A partir d'aquest model sociolaboral, la planificació urbana de la majoria de ciutats europees es va organitzar al voltant d'activitats totalment diferenciades, que realitzaven les unes i els altres. Les ciutats modernes capitalistes van orientar-se vers un model de benestar estrictament lligat a la capacitat de produir, és a dir, la gran majoria d'espais públics estaven planificats per a facilitar el treball productiu, de tal manera que les tasques de cura – encara avui eminentment femenines

– quedaven fora de les polítiques arquitectòniques i urbanístiques. Aquesta disposició dels usos del sòl anomenada zonificació ha perdurat al llarg del s. XX, fet que ha enfortit la divisió dels rols en base al gènere, però que també ha augmentat les desigualtats (entre el centre i els suburbis per exemple), i contribuint a la destrucció de la cohesió social.

El resultat d'aquesta organització urbana comporta en molts casos una forta diferenciació entre les zones de residència i les de treball, fet que comporta la necessitat de fer llargs desplaçaments. A més, el nou model de gran zones d'oci amb hipermercats ha provocat que també sigui necessari l'ús de vehicle per a fer les compres quotidianes, tot això, sumat a les càrregues domèstiques de cura de fills i persones grans, ha incrementat de forma exponencial la necessitat de les dones de desplaçar-se continuament. Totes aquestes tasques reproductives, doncs, haurien de ser tingudes en compte en el disseny de les polítiques públiques i de la planificació urbana.

En aquest mateix sentit, el model de ciutat actual segrega activitats com l'oci, el treball o la vida familiar en parcel·les i espais clarament diferenciats, mentre que en la vida quotidiana de la majoria de dones aquests espais no sempre es troben clarament diferenciats. Per tant, la seva relació amb l'espai públic hauria de tenir en compte tots aquests factors.

Així, el fet que les dones concebin el carrer com un espai aliè, de pas, que no forma part de la seva vida quotidiana, sinó que és un mitjà de transport entre una activitat i l'altra, afecta totes les vessants de la seva vida, i entre elles també a la manera com s'entenen les agressions comeses en l'espai públic. Malgrat que la violència física contra les dones i les agressions sexuals siguin social i legalment reprovables, encara ara quan una dona es veu immersa en un fet desagradable al carrer segurament continua pensant si era l'hora adequada per estar sola, si anava vestida com calia o si la seva actitud havia pogut ser interpretada com una provocació en algun moment.

Finalment, quan es pensa en la mobilitat o l'accés a l'habitatge cal tenir en compte també que el model de família nuclear ha quedat obsolet i ha estat substituït per nombrosos models de relació alternatius que, en molts casos, no reben el reconeixement social que els hi correspondria. Així, en la majoria de famílies monoparentals és una dona qui es fa càrrec de les tasques atribuïdes històricament al "cap de família", però sense deixar de fer les tasques domèstiques típicament relacionades amb el seu gènere. D'altra banda, el nombre de dones vídues que viuen soles és molt més elevat que el d'homes en la mateix situació, pel simple fet de que gaudeixen d'una

esperança de vida més elevada, així com també hi ha dones que viuen soles, separades, divorciades, o que són lesbianes i, en cas de tenir parella, comparteixen la seva vida amb una altra dona. Aquests elements, entre d'altres, fan que moltes dones hagin de relacionar-se amb l'espai públic sense comptar amb el "suport" o la "representació" per part d'una figura masculina i que, per tant, hagin de trencar forçosament amb la separació històrica entre la figura de dona públic i dona "de casa seva". Per això, l'espai urbà també és potencialment un lloc d'exercici de les llibertats, que obre la porta a la construcció de nous models de vida, noves relacions i nous llaços de solidaritat.

La mobilitat

La manca o la presència de bones comunicacions condiona la mobilitat de les persones en la seva vida quotidiana. Les dones, a conseqüència de les tasques reproductives que continuen desenvolupant de forma majoritària, acostumen a fer un nombre més elevat de desplaçaments. A més, el vehicle privat acostuma a ser més utilitzat per homes que per dones. Per tant, la insuficiència de transports públics afecta més i de manera diferents les dones.

D'altra banda, haurem de tenir en compte també tot allò relacionat amb les barreres arquitectòniques, ja que les persones amb dificultats motrius són un col·lectiu amb factors de risc d'exclusió social i, si ens fixem concretament en les dones, veiem també que són aquestes les que més es desplacen per l'espai acompanyant persones amb mobilitat reduïda o nadons i infants que tenen especials necessitats en aquest aspecte.

A Cambrils s'hi suma a més el fet que la ciutat s'ha d'adaptar a l'arribada de molta població estacional en el període d'estiu i, per tant, la mobilitat i l'ús de l'espai es veu afectada periòdicament per una sobre població.

A partir de les enquestes realitzades hem pogut detectar alguns factors d'interès:

- Es detecta una **manca d'ús generalitzat dels transport públic**, només responen que utilitzen el transport públic més de dues vegades a la setmana 11 persones de les 100 enquestades.

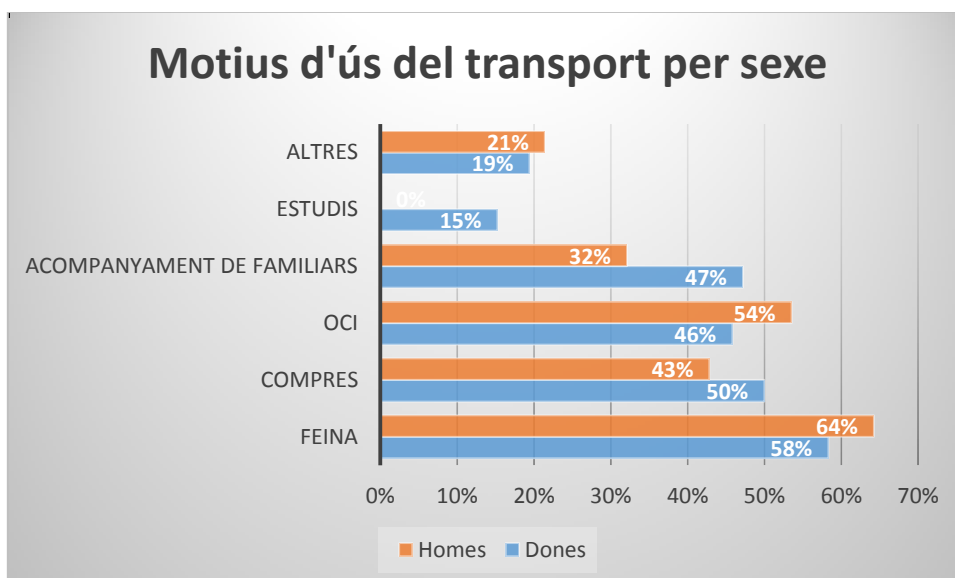
- Hi ha força **insatisfacció respecte dels serveis de transport públic**, fet que pot ser una de les causes de la manca d'ús. 47 persones enquestades responen que l'oferta de transport no és l'adequada per a les necessitats del municipi; a més, 35 persones responen que "no ho saben" i, per tant, només 8 responen afirmativament.

Quan preguntem quin és el motiu de la seva resposta, 24 persones responen que hi ha manca de freqüència o que el transport és insuficient. Dues persones han esmentat el fet que es redueix el transport quan s'acaba la temporada turística sense tenir en compte les necessitats de la població autòctona. A més, tres persones es queixen del mal funcionament del servei ferroviari.

- Finalment, es detecta un ús molt elevat del vehicle privat, 82 persones enquestades responen que utilitzen el seu vehicle més de dues vegades per setmana, fet que demostra una necessitat de desplaçar-se molt elevada que contrasta amb la manca d'ús del transport públic.

Les persones que responen afirmativament sobre l'ús del vehicle privat representen un 81% de les dones i un 82% dels homes.

Quant als motius pels quals s'utilitza el transport hem pogut elaborar el següent gràfic:

Gràfic 14. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Veiem doncs que la majoria de persones utilitzen el transport per motius laborals, però veiem que les dones, a part de per treballar, l'utilitzen principalment per fer compres (50%) i per l'acompanyament de familiars (47%), mentre que els homes ho fan en segon lloc per oci (54%) i per compres (43%). Un cop més, doncs, **les tasques de cura recauen especialment en les dones.**

Pel que fa a les barreres arquitectòniques, a la pregunta "El municipi té una organització urbanística adequada per a persones amb discapacitat i/o per circular-hi amb infants?" hem pogut observar una resposta clarament negativa: un 59% de les persones enquestades responen que no (de les quals 41 dones i 18 homes). Caldria aprofundir doncs en els motius d'aquesta insatisfacció i preveure accions encaminades a millorar la percepció de l'accessibilitat al municipi. En aquest sentit, volem fer esment al fet que Cambrils compta amb una Guia d'Accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda amb informació sobre aspectes concrets sobre l'accessibilitat d'hotels, restaurants i bars, càmpings, equipaments de l'Administració Pública, parcs, platges i altres, disponible a les oficines d'atenció ciutadana.

L'accés a l'habitatge

L'habitatge és un dels elements bàsics que conformen la vida quotidiana de qualsevol persona, per tant, les condicions en les que es trobi o la facilitat per accedir-hi seran factors determinants per al seu benestar físic, psíquic i social.

La problemàtica de l'accés a l'habitatge, ocasionada per l'especulació urbanística i la disminució del poder adquisitiu que s'ha generalitzat durant la crisi, no afecta igual a tots els col·lectius de la població. La possibilitat d'accedir a un habitatge depèn de factors socioeconòmics i col·loca a determinats col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat: dones que viuen soles i s'han de fer càrrec de totes les despeses, famílies monoparentals (entre les quals destaquen les anomenades monomarentals), persones migrades amb pocs ingressos i situació administrativa irregular i persones joves que s'incorporen per primer cop al mercat de treball són col·lectius que mostren especials dificultats.

Segons les dades del municipi de Cambrils facilitades per l'Idescat, hem pogut comprovar que és una població amb característiques especials, ja que més de la meitat dels habitatges existents són per ús estacional:

Habitatges familiars. Per tipus. 2011

	Cambrils	Baix Camp	Catalunya
Principals	12.622	73.554	2.944.944
Secundaris	13.030	26.805	470.081
Buits	5.098	17.922	448.356
Total	30.750	118.281	3.863.381

Taula 5. Elaboració pròpia. Font Idescat

Aquest fet, a més de generar una pujada pronunciada del preu de l'habitatge quan arriba la temporada estiuenca, contribueix a empitjorar la sensació de seguretat al municipi, tenint en compte que hi ha barris en que durant la majoria de mesos de l'any hi ha un percentatge altíssim d'immobles desocupats. Dels habitatges que són primera residència, la gran majoria ho són en règim de propietat (74%), d'acord amb la tendència de la comarca i del conjunt de Catalunya (74%).

Règim de tinença d'habitatge. 2011

De propietat	9.388	56.542	2.188.657
De lloguer	2.275	12.274	582.701
Altra forma	959	4.739	173.586
Total	12.622	73.555	2.944.944

Taula 6. Elaboració pròpia. Font Idescat

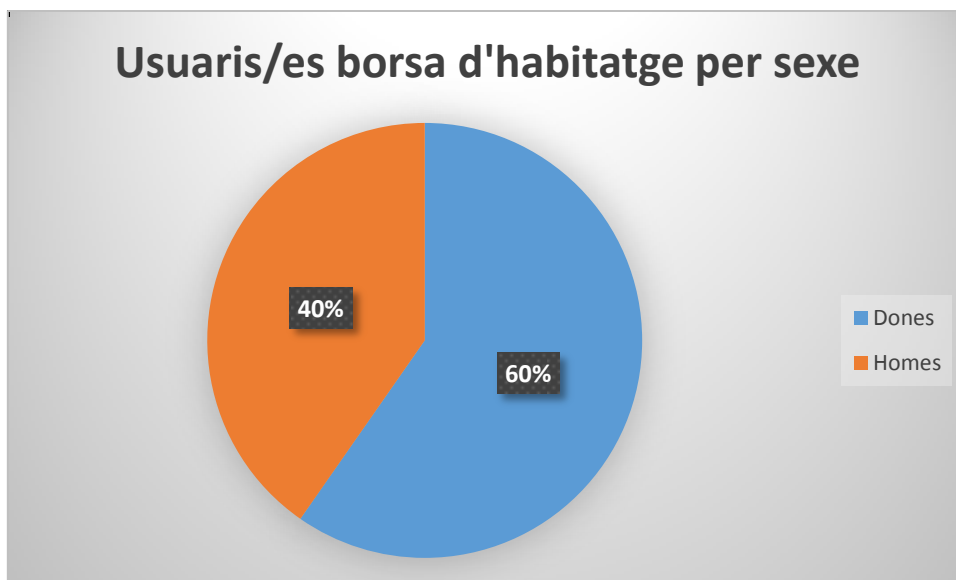
De les persones enquestades, un 75% de les dones compten amb un habitatge en propietat, d'acord amb el percentatge general de les dades que acabem de mostrar, en el cas dels homes, en canvi, la xifra augmenta fins un 82% del total enquestat. Fet que es pot deure, entre d'altres coses, a la major estabilitat laboral i millors condicions econòmiques de les que gaudeixen els homes i que ja hem exposat durant aquesta diagnosi. No comptem però amb dades

suficientment acurades per fer un anàlisi profund d'aquesta qüestió, però caldrà tenir-la en compte de cara a preveure possibles accions de promoció de l'accés a l'habitatge.

Finalment, a la pregunta sobre si al municipi hi ha una oferta adequada d'habitatge, 41 persones responen que sí i 41 que no, mentre la resta respon que no ho sap. D'entre les persones que responen que no els motius que donen són bàsicament el fet que l'oferta de pisos turístics eleva els preus del lloguer de forma desmesurada i no permet accedir-hi a la ciutadania que hi resideix tot l'any.

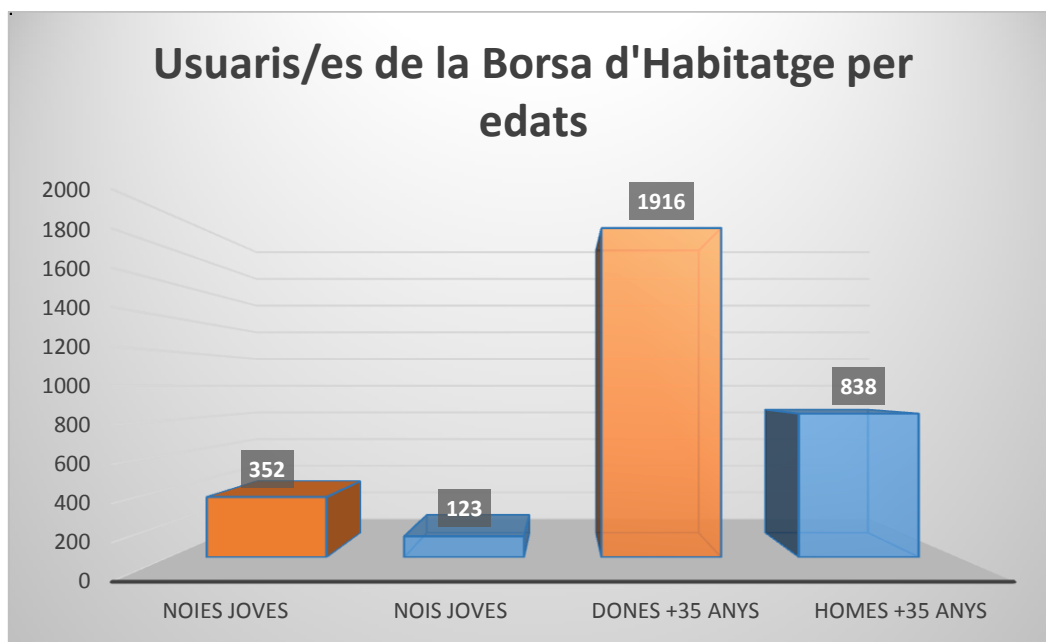
Cal destacar que l'Ajuntament de Cambrils compta amb un servei de **Borsa d'Habitatge** completament gratuït que pretén facilitar les condicions d'accés a l'habitatge per aquelles persones que ho necessitin, així com que les persones que vulguin posar un habitatge en lloguer ho puguin fer amb totes les garanties per les dues parts. Aquest servei ens ha facilitat les dades d'atenció desagregades per sexe i aquestes ens han donat algunes informacions interessants.

En primer lloc veiem que les dones són usuàries de la borsa en una proporció substancialment més gran que els homes.

Per altra banda, i per tal d'aprofundir una mica més, si ens fixem en les dades dels primers mesos de 2017 podem extreure diverses conclusions que, si bé no poden ser definitives, sí que són il·lustratives:

- Les dones són usuàries majoritàries de la borsa. S'han atès 2.268 dones de gener fins setembre, vers 961 homes. I són majoritàries en totes les franges d'edat.
- La petició més demandada és la de mediació en processos de desnonament o conflicte, aquesta petició s'ha realitzat per un total de 351 persones, de les quals 195 eren dones (un 55%).
- d'habitatge de protecció oficial, aquesta consulta s'ha realitzat per un total de 309 persones de les quals 201 eren dones (un 65%).
- Si fem la divisió per edats de les persones usuàries veiem que la correlació és manté. Tant entre les persones de menys de 35 anys com les de més edat, la majoria d'usuàries són sempre les dones.

Veiem doncs que la major presència de les dones com a agents que han de recórrer a demanar suport per a garantir un habitatge digne tant per elles com per les persones que tenen a càrrec és una constant i caldrà tenir-la molt en compte per a futures polítiques d'habitatge, així com per algunes de les accions que es proposaran en aquest pla.

Finalment, hem volgut fer un petit esment a la seguretat ciutadana, un tema que sovint es reserva només per als cossos policials, però que cal tenir molt present en qualsevol disseny de polítiques públiques que pretengui millorar la vida de les dones.

De les respostes de l'enquesta hem pogut veure que Cambrils segueix la tendència generalitzada en que són les dones les que tenen una major percepció d'inseguretat en els seus municipis, a la pregunta "En general, creus que vius en un municipi segur?" responen que sí de forma molt majoritària, 82% de les persones enquestades. Tanmateix, les persones que responen que no representen un 19% de les dones, front d'un 14% dels homes.

Aquestes dades contrasten però amb les respostes obtingudes quan la pregunta ha estat "Durant el darrer any has tingut sensació d'inseguretat en algun moment al municipi?", en aquest cas les persones que afirmen haver viscut situacions d'inseguretat augmenten fins el 29% en el cas de les dones, mentre es mantenen només en el 18% en el cas dels homes.

La seguretat al municipi de Cambrils

	Dones		Homes	
	Sí	No	Sí	No
En general, creus que vius en un municipi segur?	81%	19%	86%	14%
Creus que el barri on vius és segur?	76%	24%	86%	14%
Durant el darrer any, has tingut sensació d'inseguretat en algun moment al municipi?	29%	71%	18%	82%

Taula 7. Elaboració pròpia. Dades pròpies

Aquesta percepció contrasta amb el fet que, de forma general, són els homes qui pateixen més agressions a l'espai públic, mentre les dones les pateixen de forma molt majoritària per persones conegudes i en espais privats com el propi domicili, el de familiars o la feina o l'escola (violència de gènere, agressions sexuals, assetjament, etc.). Tanmateix, en les sessions participatives

realitzades amb membres dels consells de barri del municipi, ens van fer arribar les seves inquietuds quan a seguretat ciutadana, ja que en les urbanitzacions més allunyades del centre de Cambrils la percepció d'inseguretat era força elevada. Tant és així que de les 21 persones que responen que el barri on viuen no és segur, el grup més nombrós és del barri de Vilafortuny (7 persones), mentre que el segon és del barri de l'Eixample Vila (6 persones).

La resposta més freqüent sobre els motius de la inseguretat ha estat sens dubte els robatoris i furtis, tanmateix també hi ha hagut una referència a la sensació d'inseguretat en cas de circular sola pel carrer de nit en el cas d'una dona, i també una dona ha fet referència a la inseguretat generada pel mal estat d'algunes zones de joc infantil ja que a causa de al deixadesa d'alguns espais aquests acaben sent ocupades per realitzar-hi activitats que dificulten l'ús normal de cara al joc de la mainada i que poden provocar problemes de convivència. Tots aquests motius exposats són força comuns en la percepció de la inseguretat per part de les dones en termes generals.

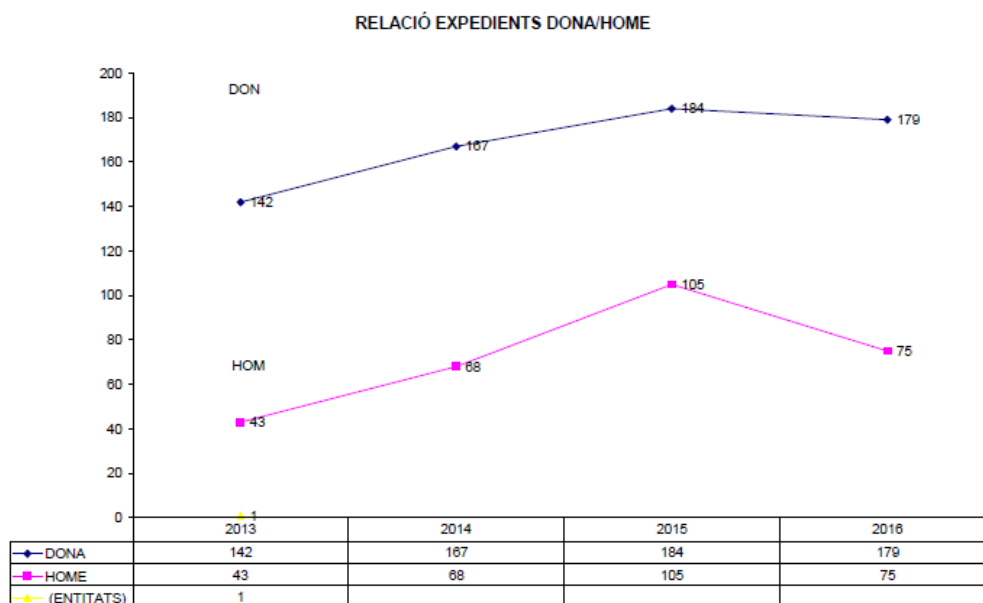
Finalment, entre tota la documentació analitzada per tal de poder realitzar aquesta diagnosi, hem pogut revisar el Pla Local de Seguretat vigent al municipi a dia d'avui. De la lectura d'aquest document n'hem pogut extreure algunes informacions que ens semblen de vital importància per saber com s'enfoca la seguretat al municipi i que passem a citar a continuació:

- “A Cambrils no hi barris més conflictius que d'altres que permetin elaborar un mapa delinqüencial amb espais especialment conflictius. Sí que, de forma cíclica, determinats delictes i faltes es concentren en espais públics concrets i en residències de segona ocupació situats a les urbanitzacions de la població tant a Llevant com a Ponent. Aquest delinqüents són en la gran majoria de fora de la nostra població.”
- “Per tal de conèixer i millorar la percepció de seguretat, es compta amb les dades de l'Enquesta de seguretat pública de Catalunya, i amb la informació aplegada per la Unitat de Policia de Proximitat i la Unitat de Relacions amb la Comunitat a partir del treball amb els interlocutors socials del municipi. Les dades de l'Enquesta mostren, a la regió Policial Camp de Tarragona, una percepció de seguretat de 6,4 punts, lleugerament més alta que la mitjana de Catalunya, de 6,3 punts. Es tracta d'una puntuació que no revela problemes de seguretat.”

A banda d'aquestes dues qüestions que afecten més al que podria considerar-se la percepció de seguretat al municipi volem destacar que:

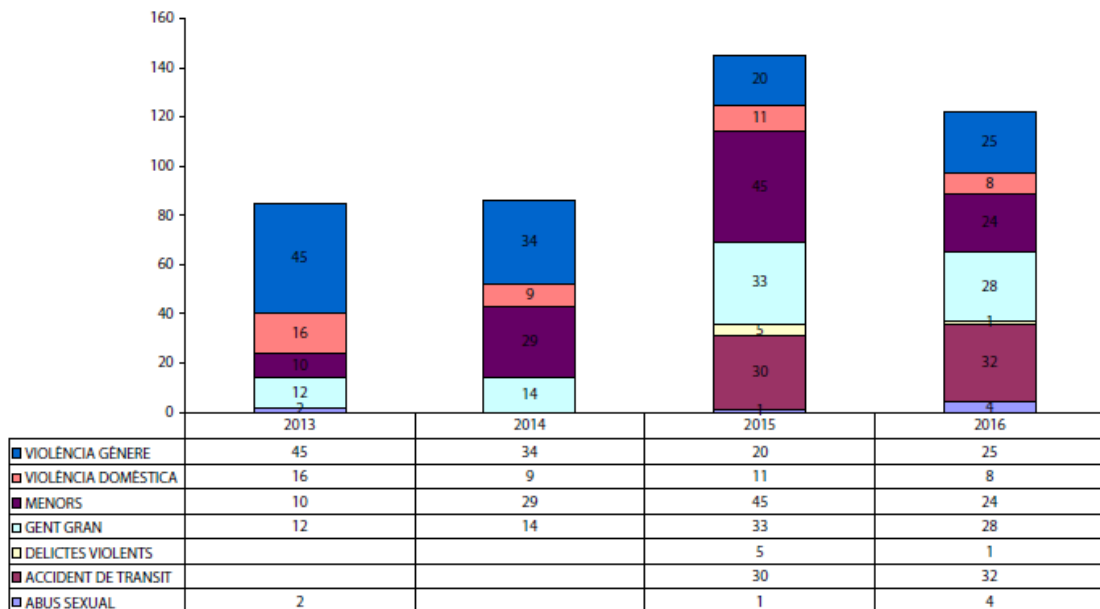
- En cap punt del Pla Local de Seguretat es donen dades desagregades per sexe, fet que resta moltíssima informació que podria ser de vital importància.
- En cap punt del Pla Local de Seguretat es fa referència a accions específiques de lluita contra la violència de gènere o les agressions sexuals tant en l'espai públic com privat, fet que ens sembla especialment preocupant i que caldrà valorar específicament a l'apartat de propostes d'acció.

Finalment, hem comptat també amb informació proporcionada per la Xarxa d'Atenció a la Víctima del municipi. L'objectiu d'aquest servei és abordar de forma integral les situacions de violència, treball amb menors, gent gran, malalts mentals, persones o famílies amb problemes d'integració social i víctimes d'accident de trànsit. Actuant a diferents nivells: prevenció, detecció, contenció, atenció, intervenció, coordinació i seguiment i coordinant-se amb els diversos agents municipals i supramunicipals encarregats de la seguretat. Aquest servei ens dóna una informació valuosa quan a que també en aquest cas són les dones les que han estat majorment victimitzades:

Des del servei afirmen que les demandes més realitzades són fetes per dones i tenen a veure amb les seves relacions familiars. En aquest sentit podem observar que els fets tractats en major nombre de casos per la Xarxa d'Atenció a la Víctima han estat casos de violència de gènere (124 en els últims 4 anys), seguit pels casos de violència en menors (108 en els últims 4 anys), essent que aquests poden ser tant nens com nenes, mentre les primers són sempre dones.

TIPUS DE VIOLÈNCIA/ FETS

TEMPS LLIURE I ACTIVITATS ESPORTIVES

L'oci i el lleure, origen de benestar

L'organització de la vida i la societat en base a la participació en el mercat laboral ha generalitzat la concepció del temps de forma completament parcel·lada sota el model anomenat de les "8 hores": 8 hores per treballar, 8 hores per l'oci i 8 pel descans. Sabem però que aquest model és completament erroni si pensem en la vida de les dones, que a aquestes suposades 24 hores hi han de sumar tot el temps que dediquen a les tasques domèstiques i de cura, amb l'anomenada doble jornada. Per tant, el temps dedicat al treball reproductiu anirà sempre en detriment del seu lleure i descans i, per tant, de la seva qualitat de vida, fet que caldrà tenir en compte alhora de preveure mesures encaminades al seu benestar.

Quan hem preguntat a la població de Cambrils si gaudeixen de temps de lleure per al seu ús personal, la resposta ha estat força diferenciada per sexes: mentre els homes han respost que sí en un 75% dels casos, les dones que ho han fet de manera afirmativa han estat el 60%. I quan la pregunta ha estat si "Dediques temps a realitzar activitats que t'agradin?" la desproporció s'ha mantingut essent que eren un 82% els homes que responien que sí, mentre les dones es quedaven en un 72%.

Hem de valorar, doncs, el fet que la manca de temps de gaudi per a un/a mateix/a pot ser la causant de nombrosos problemes psicològics i fins i tot físics derivats de l'estrès, el cansament i el malestar amb la pròpia vida. Per tant, caldrà tenir en compte el fet que les dones mostren formen un grup més nombrós de persones que no tenen temps lliure o no realitzen activitats per al seu benestar.

Val la pena destacar, que quan s'han preguntat a la població sobre quines són les seves principals aficions cinc dones han respost "els fills" o "la vida familiar" deixant palès el fet que en la vida de moltes dones la diferència entre l'activitat de lleure i les responsabilitats domèstiques no es pot parcel·lar de forma clara. Cap home ha respost en aquest sentit.

Pel que fa a la pregunta sobre si “Consideres que al municipi hi ha una oferta lúdica adequada?” tant homes com dones han respost majoritàriament que sí. Tanmateix, quan la pregunta ha estat “Participes en activitats organitzades per l’Ajuntament?” han respost afirmativament un 71% de les dones, respecte d’un 50% dels homes. Per tant, **les dones aprofiten més l’oferta pública de lleure.**

el temps dedicat al treball reproductiu anirà sempre en detriment del seu lleure i descans i, per tant, de la seva qualitat de

Les persones enquestades han expressat algunes propostes sobre com es podria millorar l’oferta lúdica municipal, recollim les més nombroses:

- Millorar la difusió de les activitats, mitjançant xarxes socials o aplicacions pel mòbil.
- Augmentar l’oferta d’activitats lúdiques per gent gran fora dels casals d’avis.
- Augmentar les activitats gratuïtes per infants i adolescents.

Per altra banda, les persones enquestades també han expressat quines són les accions que consideren prioritàries en aquest àmbit:

- a) 69 persones enquestades consideren important “Fomentar activitats culturals amb varietat d’horaris per a totes les edats i tipus de famílies.”
- b) 48 persones responen que és molt important promoure l’esport femení i el trencament dels rols sexistes dins l’esport.
- c) 34 persones consideren important promoure el debat al voltant de la igualtat d’oportunitats en l’àmbit artístic i cultural, així com promoure la presència equilibrada de dones en aquests àmbits.

Caldrà tenir en compte aquestes propostes a l’hora de preveure les accions que s’inclouran al Pla.

L’esport com a part fonamental de la qualitat de vida

Dins de les activitats que qualsevol persona pot escollir per invertir el seu temps de lleure, sabem que l’esport constitueix una part fonamental de la millora de la salut i la qualitat de vida, per això, la manca de possibilitats de dedicar un temps a la pràctica esportiva, o la manca de

reconeixement del paper de les dones en la mateix, són factors que generen desigualtats de gènere.

L'activitat esportiva és encara una espai que presenta notables diferències de participació entre els sexes, malgrat que ens els últims anys s'ha incrementat la participació de nenes i noies a moltes disciplines esportives. Tanmateix, es manté encara una forta segregació en la pràctica de quasi tots els esports, tant en l'accés als mateixos com en la normativa, sovint innecessària, de separar els i les esportistes només pel sexe amb el que han nascut.

A més, l'esport pot constituir un espai molt valuós de socialització, essent que per moltes persones aquest és un moment de compartir espai amb d'altra gent i sortir del seu entorn habitual, per tant, és un espai amb moltes potencialitats de cara a la integració i la prevenció de l'aïllament social.

Cambrils compta amb nombroses instal·lacions esportives com són un Palau d'esports, una piscina climatitzada, una pista d'atletisme, un camp de futbol o un club nàutic entre d'altres. A més, hi ha presència de moltes entitats esportives de disciplines molt diverses, entre les quals hi trobem l'hípica, la boxa, el futbol sala, l'atletisme, l'handbol, el basquet o el patinatge entre d'altres. Per tant l'oferta per a la ciutadania és molt àmplia. En quasi totes aquestes disciplines hi ha actualment participació femenina, tot i que aquesta disminueix a mesura que augmenta l'edat de les participants. A més, la majoria d'entitats esportives estan presidides per homes i són majoritaris en les juntes de l'entitat.

Cal destacar però com a **bona pràctica al municipi** la presència del col·lectiu A pinyó fix!, un grup esportiu format exclusivament per dones que actualment compta amb unes 40 membres i que porta 5 anys promovent la pràctica del ciclisme de muntanya i de carretera entre les dones de Cambrils a partir de la difusió de les seves sortides, obertes a qualsevol dona, a través de les xarxes socials i del seu blog.

PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA EN AL COMUNITAT

Hem vist al llarg de tota aquesta diagnosi que el fet que les dones tinguin una especial implicació en el treball reproductiu i l'àmbit domèstic les ha expulsat sovint dels espais de participació comunitària: associacions culturals, organitzacions polítiques o moviments veïnals, són agents imprescindibles per a la nostra societat i de manera massa freqüent les dones no en formen part o ho fan des d'un paper completament secundari, sense cap poder de decisió.

La participació comunitària de les dones, tot i que va en augment, continua mostrant certes diferències de gènere. Per una banda, continuen sent dones les que tenen més dificultats per conciliar les responsabilitats familiars, professionals i comunitàries. Per això, es produeix una disminució de la participació a mesura que augmenta l'edat de les dones. I per altra banda, la participació de les dones en espais comunitaris s'enquadra dins les tasques relacionades amb els seus rols tradicionals: voluntariat en associacions de cura de persones, participació en les AMPA.

La manca de poder de decisió en els espais comunitaris és un dels principals elements que afebleixen el paper de les dones com a ciutadanes plenes i actives. Per això és important donar suport i potenciar les mesures de conciliació i la coresponsabilitat en les tasques domèstiques per facilitar l'accés de totes les persones a la vida associativa i la participació pública.

La cultura ha de tenir un paper fonamental en el canvi de mentalitat vers els rols de gènere tradicionals. Per això és important la participació de les dones en els espais culturals, així com visualitzar les aportacions que aquestes han fet al llarg de la història, més enllà de fer-ho en les diades i activitats específicament dedicades a les dones.

La participació de les dones en l'associacionisme municipal

Les dones de Cambrils han demostrat ser més coneixedores de les activitats que es realitzen al municipi que els homes, o almenys hem vist anteriorment que hi participen d'una manera més nombrosa. A la pregunta sobre si "En general, coneixes quines associacions hi ha al municipi?" la resposta també és força desequilibrada: mentre són un 82% les dones que responen afirmativament, el percentatge disminueix fins un 61% en el cas dels homes. En la mateixa línia, si la pregunta és si són socis/es d'alguna entitat: mentre un 44% responen que sí, només ho fan un 32% dels homes. Malgrat tot, la participació activa en la vida associativa és força baixa tant en el cas de les dones com dels homes, aproximadament un 30% de mitjana. Cal tenir en compte també el fet que de les persones enquestades no hi ha cap menor de 25 anys que declari ser soci o sòcia de cap entitat.

Caldria doncs fomentar la participació tant dels homes com de les dones en la vida associativa del municipi, ja que és un element d'apoderament i de riquesa cultura del conjunta de la ciutadania.

Finalment, volem destacar que segons el seu directori d'entitats, Cambrils compta actualment amb nombroses associacions destinades a fomentar les xarxes comunitàries entre les dones, oferir activitats lúdiques així com de formació i debat:

- **Associació de Dones Amunt:** té com a objectiu aconseguir la unitat i solidaritat de les dones de Cambrils. Representar, defensar, promoure i informar dels seus interessos, drets i deures. Organitzar activitats informatives, culturals i recreatives.
- **Associació de Dones Clara Campoamor de Cambrils:** té com a objectiu fomentar la participació de la dona en la vida social, econòmica, laboral, cultural i política del nostre municipi; treballar, en definitiva, per a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes i la llibertat de les dones, enfortint la seva autonomia i fent visible el paper de la dona i el seu valor en la societat.
- **Associació Dones L'Alba:** dedicada a organitzar activitats informatives, culturals i recreatives: tallers de manualitats i de cuina, classes de llengua catalana, xerrades,

sortides i excursions, esport. Trobades amb gent d'altres grups o associacions: jornades culturals, col·laboració ciutadana. Vol millorar la condició de la dona.

- **Associació Sòcio-Cultural TARBIA:** Afavorir la integració dels estrangers immigrants, i particularment el col·lectiu femení àrab que s'ha establert al municipi de Cambrils. Facilitar el coneixement i l'apropament a la societat civil local.
- **Col·lectiu de Dones de Vilafortuny:** Agrupació de dones per fomentar l'entreteniment i l'esbarjo principalment en els següents objectius: Sociocultural. Organitzar activitats informatives, culturals, recreatives, físiques i esportives. Que les dones tinguin un paper actiu i participatiu a la societat.

Caldrà doncs que des del municipi es promoguin mesures perquè aquesta oferta associativa sigui coneguda pel màxim de dones possible.

La participació comunitària de les persones migrades

Cambrils en els darrers anys ha rebut gran quantitat de població d'origen estranger, com ja hem vist en l'apartat destinat a la situació demogràfica del municipi, segons dades de 2016, un 19% de la població actual del municipi no compta amb la nacionalitat espanyola.

La immigració aporta un factor d'enriquiment a les nostres societats que cal saber aprofitar, però també suposa sovint un xoc cultural, social i econòmic tant per la comunitat d'acollida com per les persones nouvingudes, la participació conjunta en activitats d'oci o associatives pot ser un element integrador molt important i una oportunitat de conèixer noves realitats per a totes les persones participants. Les dones però, en molts casos, participen de la comunitat d'una manera segregada, tant per sexe com per origen ètnic o racial, per això, cal treballar per ampliar el coneixement mutu de tots els i les membres de la societat.

A Cambrils actualment consten sis associacions formades quasi exclusivament per persones migrades: la Unió Llatinoamericana, l'Associació Islàmica, l'Associació de Cubans, l'Associació de Senegalesos, l'Associació de Flamencs i l'Associació Sociocultural Tarbia que ja hem dit que treballa amb el col·lectiu de dones magrebines. Considerem que seria positiu que es fessin activitats encaminades a conèixer aquestes associacions, així com donar l'oportunitat als seus

membres de treballar conjuntament amb altres entitats del municipi, per tal d'evitar factors de segregació racial i cultural. Tanmateix, la sola presència d'associacions d'aquest tipus és positiva perquè permet promoure accions conjuntes a nivell municipal de foment del teixit comunitari.

Percepció de la política municipal

La participació ciutadana en la política municipal és una de les bases del funcionament democràtic de la nostra societat, per això, la manca de presència de les dones en aquests espais és un símptoma de mala salut política. En aquest sentit podem fer referència en primer lloc al fet que al consistori de Cambrils, malgrat que l'alcaldeessa és una dona, aquestes continuen tenint una presència minoritària, a la web de l'Ajuntament podem comprovar que el Ple municipal està format per 9 dones i 12 homes, per tant, no és paritari.

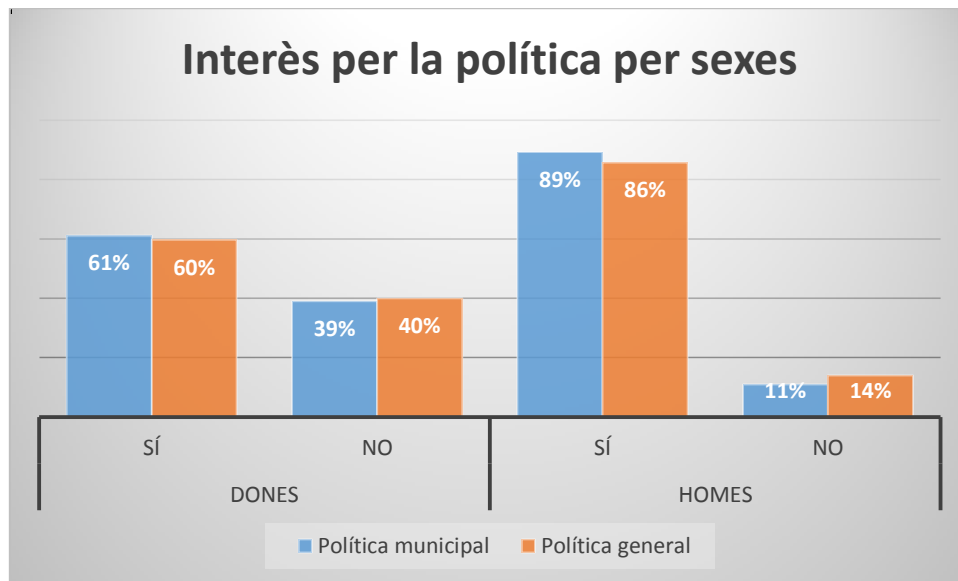
En aquest sentit, veiem sovint en els processos de participació ciutadana que la presència de dones és força escassa, com ja hem dit, aquestes participen menys dels consells ciutadans (a Cambrils Consells de Barri) i de les juntes directives de les associacions que sovint també tenen cert poder de pressió sobre el consistori.

Alguns dels motius per aquesta manca de representació femenina podrien ser:

- Manca de mesures de conciliació per a poder participar-hi. Els horaris de les reunions sovint són incompatibles amb les responsabilitats domèstiques.
- Manca de legitimitat de l'opinió de les dones en molts espais, deguda a la socialització de gènere.
- Manca de percepció que la política municipal sigui un espai on tinguin veu i capacitat d'expressar les seves opinions.

En aquest sentit, s'han formulat algunes preguntes de l'enquesta encaminades a mesura la percepció ciutadana vers la política municipal amb perspectiva de gènere:

Quan han estat preguntades sobre el seu interès per la política municipal hem pogut elaborar una gràfica que mostra clarament el major interès per part dels homes.

Gràfic 15. Elaboració pròpia. Dades pròpies

A més, a la pregunta sobre si voldrien tenir una participació més activa en la política municipal responen afirmativament més homes que dones. Creiem però que aquest fet es deu a factors de socialització que històricament han mantingut les dones fora dels àmbits de decisió i que calen mesures de foment de la participació femenina per tal de revertir aquesta tendència.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La Llei catalana 5/2008, de 24 d'abril, del Dret de les dones a eradicar la violència masclista defineix aquesta violència en el seu article 3 de la següent manera:

“Violència masclista: la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.”

La presència d'aquest tipus d'agressions és comuna a la major part del món i, per extensió, el municipi de Cambrils no n'és una excepció. Cambrils compta des de l'any 1995 amb un Servei d'Informació i Atenció a les Dones municipal gestionat des de l'any 2012 per l'associació El Safareig. Aquets SIAD està format per una coordinadora, una psicòloga i una jurista que ofereixen atenció i assessorament gratuït a les dones que s'hi dirigeixen. Així, en la memòria anual de l'any 2016 d'aquest servei es descriu el mateix com un recurs que “posarà un especial èmfasi en donar resposta a les demandes d'aquelles dones de la ciutat que pateixin, hagin patit o temin patir qualsevol tipus de violència masclista, directa o que es trobin amb situacions de violència física o psicològica al nucli familiar, a l'àmbit laboral o en d'altres àmbits de la vida social.”

Com a dada rellevant podem apuntar que el 2016 es van atendre en aquest servei un total de 168 dones, que es distribuïen de la següent manera:

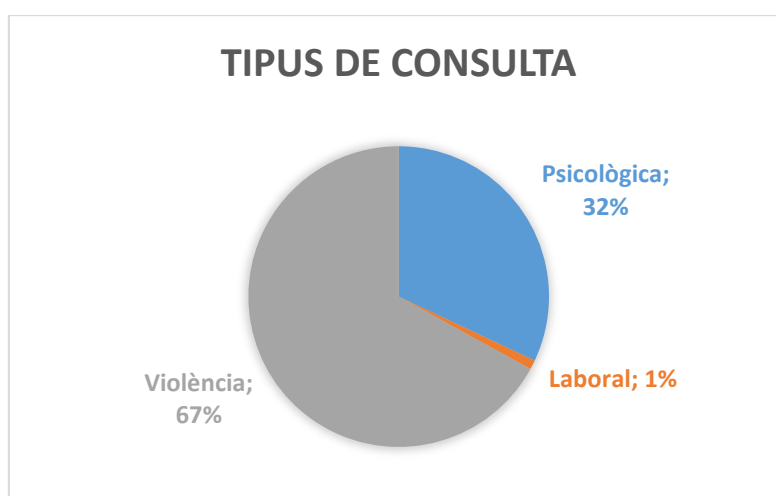
DONES ATESES	TOTAL
Primera entrevista	86
Nova Demanda	40
Seguiment de Dones de l'Anterior Any	42

TOTAL	168
--------------	------------

Taula 8. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

Per tant, com ja hem dit, aquesta problemàtica s'esdevé al municipi i cal que sigui present en les polítiques públiques de l'Ajuntament per garantir la seguretat de tota la ciutadania.

Pel que fa a la naturalesa de les demandes efectuades en aquest SIAD de Cambrils es pot comprovar que la gran majoria han estat per atendre situacions de violència de gènere, concretament un 67% del total, 32% per una demanda psicològica i només un 1% per demandes laborals.

Gràfic 16. Elaboració pròpia. Font Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

Ens sembla també d'especial interès, aprofitant l'examen de la memòria del SIAD, assenyalar quines han estat les fonts de derivació de les dones ateses pel servei i les causes que han originat la intervenció, per això reproduïm a continuació les dues taules:

FONT DE DERIVACIÓ	%
Altres	7%
Policial local	7%
Mossos d'Esquadra	2%
Iniciativa pròpia	17%
Salut	28%
Serveis especialitzats	1%

Serveis socials	38%
------------------------	------------

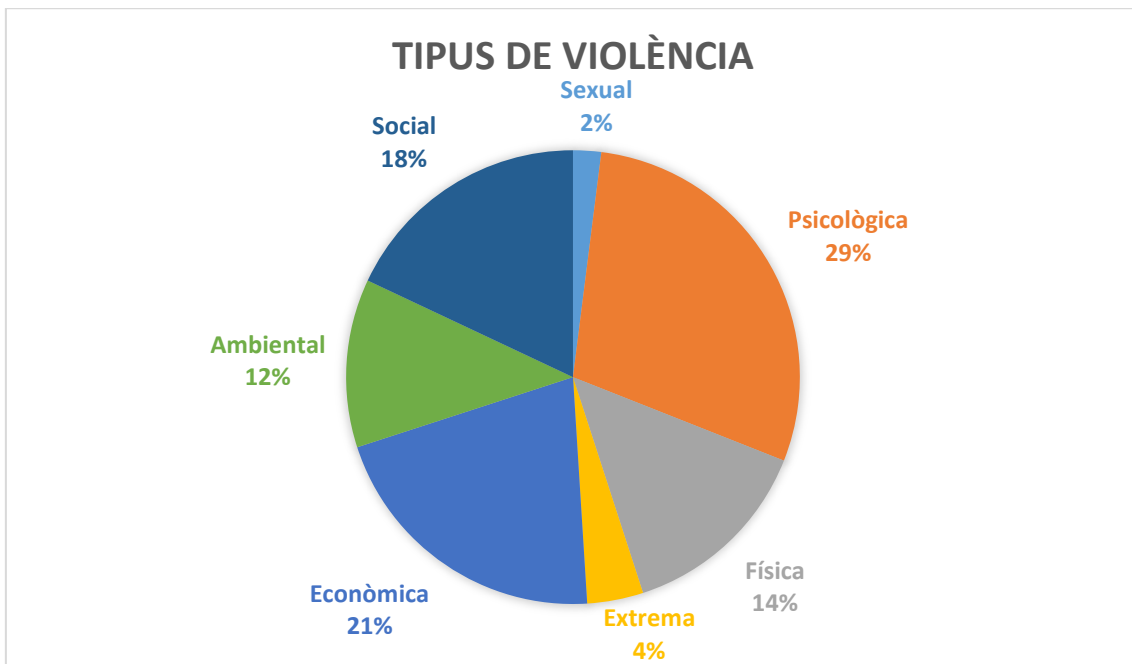
Taula 9. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

CAUSA DETONANT	%
Violència en la parella	61%
Malestar generalitzat	17%
Violència entre filles i fills i mares i pares	12%
Conflictes de parella	6%
Violència familiar	2%
Familiars / amistats en situació de violència	1%
Regulació de l'estat legal civil	1%

Taula 10. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

Veiem doncs que són una àmplia majoria les dones que acudeixen al servei perquè estan patint una situació de violència en la parella, tot i que el mateix informe realitzat per l'equip del SIAD apunta a que moltes situacions que es descriuen com a "malestar generalitzat" amaguen darrere situacions de violència masclista. A més, podem comprovar com els agents de salut i serveis socials són claus en la detecció i abordatge d'aquest tipus de situacions i, per tant, cal garantir que la coordinació entre tots els organismes que tracten aquesta problemàtica sigui el més àmplia possible.

Sovint se'ns presenta la problemàtica de la violència masclista com un fenomen de violència física, moltes campanyes publicitàries els últims anys han utilitzat elements reduccionistes i que no contemplen la complexitat d'aquestes situacions. Ja hem vist en anteriors apartats d'aquesta diagnosi que la manca de recursos econòmics o l'aïllament social poden ser factors que contribueixin a empitjorar situacions que, fins i tot quan no hi ha presència d'agressions físiques, suposen una situació altament de risc per la salut i el benestar de les dones. A Cambrils, segons dades de l'any passat s'han atès dones que havien patit qualsevol dels tipus de violència de gènere reconeguda, d'acord amb el gràfic següent:

Gràfic 17. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones

Des del servei del SIAD també es valora molt positivament el funcionament del circuit d'atenció a les dones del municipi, on les coordinacions externes, les derivacions i el treball en xarxa reflecteixen un circuit ben consolidat i una sensibilització per part dels diferents agents implicats en l'atenció a les dones.

Les professionals encarregades del servei apunten a que seria de gran utilitat i interès poder ampliar el mateix oferint sessions de treball grupal amb les dones que estan essent ateses i futures usuàries, que permetria treballar altres aspectes de les situacions de violència com la necessitat de combatre l'aïllament individual i apoderar-se col·lectivament.

L'any 2016 la memòria anual presentada pel SIAD exposava que tenien dificultats derivades de les limitacions en l'horari del personal del servei relacionades amb la dotació pressupostàries. I afirmava que era necessària l'ampliació de l'atenció jurídica per garantir una atenció en l'agenda que no es demori més de 15 dies, així com poder ampliar la dedicació horària de la psicòloga per poder efectuar treball grupal, així com de la coordinadora per ampliar les accions comunitàries en l'àmbit educatiu per a la prevenció de les desigualtats de gènere. També es parlava de la necessitat d'ampliar la formació dels professionals implicats en el servei per tal de poder oferir atencions cada cop més integrals i especialitzades.

Per altra banda, Cambrils també compta amb una Oficina d' Atenció i Protecció a la Víctima de la policia local, un Grup d'Atenció a la Víctima coordinada pel cos de Mossos d'Esquadra, i des de l'assemblea local de Creu Roja, amb coordinació amb el dept. de Benestar Social, es presta el Servei Telefònic d'Atenció i Protecció a les víctimes (ATENPRO) que permet a dones en situació de violència poder contactar ràpidament amb la policia en cas d'agressió.

De les sessions participatives en que van assistir representants tant del SIAD, com de Mossos d'Esquadra i de la Creu Roja es va fer referència a la necessitat d'ampliar la sensibilització al voltant d'aquest tema sobretot entre el jovent. Per part de Mossos d'Esquadra s'estan realitzant cada curs xerrades de prevenció de la violència a alumnes de 4t d'ESO després de que en els últims anys hagi repuntat la violència entre les parelles adolescents. Per altra banda també es va fer esment a la necessitat de comptar amb algun servei que atengui als fills i filles de les víctimes de violència, ja que ara des del SIAD només s'atén psicològicament les dones però no els infants.

Finalment, volem fer algunes valoracions sobre les respostes a l'enquesta realitzada al voltant d'aquest àmbit:

- Totes les persones que han respost afirmen conèixer que significa el terme “violència de gènere”.
- A la pregunta “Creus que actualment hi ha agressions per violència de gènere al municipi?” la resposta afirmativa és àmpliament majoritària responent que sí el 76% de les persones enquestades, només 3 que no i la resta que no ho saben.
- 6 dones enquestades afirmen haver estat víctimes de violència de gènere, un 8% del total.
- El 94% de les persones que han respost l'enquesta consideren que seria adequat fer campanyes des sensibilització vers la violència de gènere el municipi.

Per tant, sembla que la sensibilitat vers aquesta problemàtica està força estesa al municipi de Cambrils i caldria aprofitar aquesta predisposició ciutadana per ampliar les campanyes de prevenció, la formació de professionals i del conjunt de la ciutadania, i les accions de condemna a aquesta xacra.

ÍNDEX DE FIGURES

GRÀFICS

Gràfic 1. Elaboració pròpia. Font Idescat.....	24
Gràfic 2. Font Idescat.....	26
Gràfic 3. Elaboració pròpia. Font Idescat.....	27
Gràfic 4. Elaboració pròpia. Dades pròpies	32
Gràfic 5. Elaboració pròpia. Dades pròpies	33
Gràfic 6. Autogenerat. Dades pròpies.....	44
Gràfic 7. Enquesta d'Usos del Temps 2010 - 2011 - Idescat - Gràfic publicat pel Diari Ara	52
Gràfic 8. Font Enquesta de Població Activa de Catalunya 2013.....	53
Gràfic 9. Elaboració pròpia. Dades pròpies	54
Gràfic 10. Elaboració pròpia. Dades pròpies.....	55
Gràfic 11. Elaboració pròpia. Dades pròpies.....	61
Gràfic 12. Elaboració Observatori IQ. Dades de l'Enquesta de condicions de vida del 2015	64
Gràfic 13. Elaboració pròpia. Dades pròpies.....	66
Gràfic 14. Elaboració pròpia. Dades pròpies.....	71
Gràfic 15. Elaboració pròpia. Dades pròpies.....	87
Gràfic 16. Elaboració pròpia. Font Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones	89
Gràfic 17. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones	91

TAULES

Taula 1. Elaboració pròpia. Font Idescat	25
Taula 2. Elaboració pròpia. Font Idescat	28
Taula 3. Elaboració pròpia. Font Idescat	28
Taula 4. Elaboració pròpia. Font Idescat	57
Taula 5. Elaboració pròpia. Font Idescat	73
Taula 6. Elaboració pròpia. Font Idescat	73
Taula 7. Elaboració pròpia. Dades pròpies	76

Taula 8. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones	89
Taula 9. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones	90
Taula 10. Elaboració pròpia. Font: Memòria 2016 - Servei d'Informació i Assessorament a les Dones	90

IL·LUSTRACIONS

Il·lustració 1. Font: Observatori "Dones, homes i vida quotidiana"	30
Il·lustració 2. Font Pla Municipal de Joventut 2016 - 2020, Ajuntament de Cambrils.....	36

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

Normativa

Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'Igualtat efectiva entre dones i homes

Llei 5/2008, de 24 d'abril, del Dret de les dones a eradicar la violència masclista

Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, d'Igualtat efectiva entre dones i homes

Estatut d'autonomia de Catalunya (2006)

Llibres

CARRASCO BENGUA, Cristina (2006) Estadístiques sota sospita: proposta de nous indicadors des de l'experiència femenina; Col·lecció Eines, nº 7. Barcelona: Institut Català de les Dones.

FALÚ, Ana (Ed.); *Mujeres en la ciudad. De violencias y derechos*, Red Mujer y Hábitat de América Latina, Ediciones SUR, Santiago de Chile, 2009

FREIXANET MATEO, Maria (Coord.); *"No surtis sola" Espais públics segurs amb perspectiva de gènere*, Institut Català de Ciències Polítiques i Socials (ICPS), Col·lecció "Ciutats i Persones", Barcelona, 2011

SERRA, Albert "La transversalitat en la gestió de polítiques públiques". Barcelona: Diputació de Barcelona, 2004

Documents i informes

Pla Municipal per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes, Ajuntament de Cambrils, 2008

Informe "La situació de la desigualtat salarial a Catalunya entre homes i dones", Observatori del Treball i el Model Productiu, Generalitat de Catalunya, 2017

Informe “*De la conciliación a la coresponsabilidad*”, Instituto de la Mujer, 2008

“Informe de condicions de vida i treball de les dones”, Secretariat de la Dona de CCOO, 2017

Recursos web

Institut d'Estadística de Catalunya: www.idescat.cat

Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es

Observatori “Dones, homes i vida quotidiana”: www.iqobservatori.org

Web de l'Ajuntament de Cambrils: www.cambrils.cat